

florile dalbe

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

„STEUA CALITĂȚII”
Categorია AUR

PARIS 2008

International Gold Award
STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY

11 aprilie, 2024
Nr. 13-14 (4475-4476)
Prețul 20 lei
Fondat: martie 1941
Serie nouă: 1990

ISSN 1857-3851

www.floriledalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți

Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Înainte de orice, scopul unei cărți este să te facă să gândești.

Honoré de BALZAC (1799-1850), romancier francez

Acord liric

Tudor ARGHEZI

Ex libris

Carte frumoasă, cinste cui te-a scris,
Încet gândită, gingaș cumpănită;
Ești ca o floare, anume înflorită
Mâinilor mele, care te-au deschis.

Ești ca vioara, singură ce cântă
Iubirea toată pe un fir de păr,
Și paginile tale, adevăr,
S-au tipărit cu litera cea sfântă.

Un om de sânge ia din pisc noroi
Și zămislește marea lui fantomă
De reverie, umbră și aromă,
Și o pogoară vie printre noi.

Dar jertfa lui zadarnică se pare,
Pe cât e ghiersul cărții de frumos.
Carte iubită, fără de folos,
Tu nu răspunzi la nici o întrebare.

● Dragostea de carte începe
din copilărie...

ORIZONT COGNITIV: DE CE? DE CÂND? DE UNDE?

DE UNDE începe dragostea de carte?

Indiscutabil, dragostea de carte începe din copilărie. Și din tinerețea adolescentină, adică din primăvara vieții omului. Iată de ce iubirea de carte este liberă ca vântul. Se strecoară, în pofida televizorului, computerului sau telefonului mobil, pretutindeni. Chiar dacă poate fi oprită să intre într-un loc, ea nu poate fi împiedicată să ajungă acolo unde inima îi cere.

Dragostea de carte e precum apa: blândă prin prezență, destoinică prin răbdare, puternică prin forța interioară, tăcută în marea-i trecere prin lume. Iubirea de carte este precum orice copac rodnic: îți dăruiește la fel fructele sale, indiferent dacă ești un sfânt sau un păcătos. La fel face umbră și la fel înflorește, fie că lumea este în vreme de belșug sau de sărăcie.

Dragostea de carte este precum anotimpurile: te poți bucura de prezența și roadele lor, însă nu le poți nici chema, nici alunga. Dar, mai ales, nu le poți opri trecerea peste sufletul lumii atunci când glasul timpului se face din nou auzit.

Iubirea de carte este precum o domnișoară frumoasă: ademenește toate sufletele, dar se dăruiește doar cavalerului care își pune viața la picioarele ei.

Iubirea de carte este precum ziua și noaptea. Ea face ca răul și binele să se succedă după măsura lor eternă, pentru ca ea, dragostea de carte, să rămână dincolo de acestea, însă mereu aproape de ambele.

Bun găsit, dragă ORIZONT COGNITIV!

Azi se vorbește tot mai mult de o concurență neloială între computer și carte. Mulți tineri consideră cititul cărților o ocupație demnă doar de micuții din clasele primare, în timp ce ei, cogeamite adolescenți, preferă... internetul. Știu că NET-ul te poate ajuta să devii mai informat, mai cărturar, pe când doar lectura cărților „pe viu” îți cultivă inteligența, adică te face om cult și educat. Aș vrea să întreb: DE UNDE începe dragostea de carte?

Eugenia BĂLAN, elevă în clasa a VIII-a „B”
la L.T. „B.P. Hasdeu”

mun. Bălți

Iubirea de carte, adevărat, preferă schimbarea. Ea însăși se schimbă cu fiecare anotimp și se reînnoiește cu fiecare suflet renăscut. Dragostea de carte renaște la noi în fiecare an, aidoma frunzei, prin primăvara adusă în suflete de Ziua Internațională a Cărții pentru Copii, marcată pe 2 aprilie, adică în ziua de naștere a celebrului scriitor Hans Christian Andersen, renumit prin basmele sale „Degețica”, „Rătușca cea urâtă”, „Mica sirenă”... Tot acestui eveniment primăvărat era consacrat, prin tradiție, și Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, organizat de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” din Chișinău. Cu regret, însă, crâncena pandemie de covid-19 a adus modificări și în calendarul acestui salon. Din câte știm, acest remarcabil eveniment cultural dedicat cărții pentru copii și tineret își revine

treptat (ediția din acest an a fost programată pentru toamnă) și, indiferent de anotimp, promovează consecvent dragostea de lectură.

Totuși, aprilie ne-a adus o veste minunată de la București: între 2 și 4 aprilie 2024, a avut loc prima ediție a „Festivalului de literatură pentru copii și tineret DIMINEAȚA CUVINTELOR”. Festivalul a fost organizat de Filiala Literatură pentru Copii și Tineret din România, filială condusă de cunoscutul basmuitor Petre Crăciun. La eveniment au fost invitați să participe și câțiva scriitori pentru copii din Chișinău, pe care îi vom solicita să-și împărtășească opiniile și impresiile lor în „Florile Dalbe”.

Deocamdată, îi dorim acestui festival un zbor înalt, deschizător de noi orizonturi pentru netrecătoarea iubire de carte a copiilor și adolescenților de pe ambele maluri ale Prutului.

Din sumar:

pag. 4

„Florile Dalbe”, în vizită la Căsuța cu povești.

pag. 5

Scriitorul Traian Vasilecău vă propune să citiți două miniaturi incitante.

pag. 7

„Poeților nu li se iartă nimic” – afirmă talentata poetă Doina Dabija.

pag. 9

Colectivul etnofolcloric „Potecuța” le cultivă copiilor dragostea de neam și obicei.

pag. 11

Poeta Liliana Armașu a scris un frumos grupaj de poezii într-o singură noapte de duminică.

pag. 13

„Rătușca cea urâtă” a marelui basmuitor H. C. Andersen ne povățuiește: „Prima impresie poate fi înșelătoare”.

Următorul număr va apărea pe 25 aprilie a.c.

Ion ANTON

Ora de literatură

Adevărul realității
și realitatea adevărului

Poet și prozator rural în mare, Anatol Caraman, prin preocupările sale cultural-artistice și literare, își lărgeste pe an ce trece diapazonul tematist-ideatic al scrierilor adresate în fond, unui anume cerc de tineri cititori, îndeosebi elevi sau liceeni.

Sper că nu minți – spui doar adevărul.

Anatol Caraman

„Povestirile” curente („pentru copilași cumiți și iubii lor părinți”) le continuă pe precedentele două volume de „Poezii” și „Ghicitori” în aceeași linie instructiv-educativă.

Scrise în mod special pentru și despre copii, istorioarele (schițele, povestioarele, narațiunile, nuveletele etc.), înmănunchate în volumul de față, au în centrul atenției auctoriale viața de zi cu zi a copilului în familie, acasă, la grădiniță, la școală, în societate. Micii cititori, personajele narațiunilor/povestirilor propriu-zise, parcurg o cale deloc ușoară, dar

interesantă de cunoaștere a vieții și a lumii din jur, venind în contact cu copii de seama lor și mai mici sau mai mari, cu părinții sau cu rudele (de la țară, bunăoară), cum sunt bunicii etc.

„Povestirile”, prin „forme” lor epice și prin mesajul cultivat într-un limbaj propriu vârstei și mentalității infantile respective, reconstituie un univers real al copilăriei, al vieții și vârstelor ei interioare, preșcolare și școlare, socioumane și comportamentale. Despre relația copil-autor și viceversa ne atenționează din capul locului însuși prozatorul, care nu uită să-i amintească o dată în plus copilului că „cine cartea va citi/Norocul îl va-șoși”. Cartea pentru Anatol Caraman este modul cel mai eficient de a dialoga cu micii cititori, deoarece însăși vocația l-a ales, l-a inspirat și-l inspiră să caute noi forme de dialogare cu micii săi compatrioți la propriu și la figurat. Natura este, în mare, fundalul pe care se produc într-un mod sau altul acțiunile „întâmplărilor” descrise de prozator, uneori destul de captivant (ca în „Petrișor” și „Porumbica”, bunăoară...). Subiectul povestioarei de nici două pagini este dinamizat de prezența motănașului Vasileică, șmecherului patruped, care pune ochii pe pușorii „Petrișor” și „Porumbica”, îndepărtați de ghidușile lor de mama-cloșcă. Faptul că au scăpat cu zile grație mamei lor, care alungă la timp motănașul nărăvaș, nu poate fi dat uitării, deoarece s-au speriat și n-au putut ocoli nici cearta mamei-cloșcă („Mai mult să nu vă depărtați de mine și să nu plecați nicăieri fără voia mea... Ați auzit?”)

În altă „întâmplare”/istorioară (purtând numele unei zicale populare – „Cine știe carte are patru ochi”) personajul narațiunii Nicușor, aflat la țară la bunici, într-o bună zi, îi spune bunicii: „Îmi este atât de urât, că nici nu știu ce să mai fac”. „Cum nu știi ce să faci? Ia o carte și citește, îl sfătuie bunica. Auzind răspunsul lui Nicușor că lui „îi place să se uite la televizor, să se joace la telefon și la calculator...” bunica îi reproșează: „Nicușor, cartea a apărut cu mii de ani în urmă, cartea este plină de înțelepciune și cunoștințe, care îi prind omului bine toată viața, căci omul fără cunoștințe nu poate exista...”

Pline de învățăminte sunt, mai cu seamă, pentru copii fabulele narațiunilor gen „Păvălaș, Victoraș și Ursul”. În „Aricelul” ne impresionează ideea de a izbuti cu orice preț, de a scăpa de situația critică a „Aricelului” ieșit la plimbare fără voia părinților, ce a căzut într-o groapă, din care nu poate fi salvat fără scară. Ironia sortii, obosit și speriat, își zice: „Mai încerc o dată, iar dacă nu o să reușesc, o să mă duc acasă după scară...”. Interesant: cum să te duci după scară, dacă nu poți ieși din groapă?

Unele povestioare pentru și despre copii ale lui Anatol Caraman au protagoniști sau însoțitori ai copiilor câini, pușori de vulpe, bunăoară, „Iepurașul și pușii de vulpe”. Personificarea iepurașului și a pușorilor de vulpe din această narațiune îi permite naratorului să ridice la rang de simbol prietenia și jocul animalelor (iepurașului și a pușorilor de vulpe) care se împrietenesc și se ajută reciproc la nevoie. În acest fel pușorii de vulpe îl salvează pe iepuraș, ca vulpea-mamă să nu-l mănânce pe urechilă, scoțându-l din cămăruța în care ea l-a închis și dându-i drumul la libertate. Jocul iepurașului cu pușorii de vulpe i-a salvat viața. Fapta de mărinimie a pușorilor îi pune într-o lumină nobilă, într-adevăr de poveste, și nu numai.

Aduse din condei sunt și povestioarele-miniaturi „Măinile bunicii”, „Tatăl lui Marcel și ciocanul vecinilor”, „Ilieș la țară”, „Pușorii și rățușca”, „La baltă”, „Povestea lui Gheorghies”, „Vânătorul și Pescarul”, „Istoria cu spălatul mâinilor”, „Prietenul adevărat”.

Limpezimea și profunzimea ideilor promovate cu un mare tact părintesc și pedagogic, cu un deosebit bun-simț și cu o vădită aplecare asupra cultivării unui comportament moral și sociouman relevant și nestrăin ideilor de viață și relațiilor armonioase dintre părinți și copii, precum și dintre generații, consolidează și relicează tot mai mult ideea de om și de familie, de societate din unghiul propriu de vedere, de simțire și de trăire atât al copilului, cât și al adulților cu care vine în contact, spre bucuria adevărată a tuturor.

Tudor PALLADI

– Stimată colegă Claudia Partole, conduci un cenaclu de 30 de ani. Ce te-a îndemnat s-o faci și ce forță te menține ca să nu abandonezi această nobilă, și defel ușoară activitate?

– Activitatea mea de moderatoare a cenaclului „La Creangă”, inițiat în cadrul Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, a început într-un mod firesc. Totul a pornit de la cartea mea „Are mama fată mare” (apărută în 1992 la editura „Literatura artistică”), învingătoare la concursul „Carte frumoasă, cinste cui te-a scris”. Atunci, mi-amintesc, doamna Claudia Balaban, directoarea BNC „I. Creangă”, m-a invitat să modererz cenaclul literar, care s-a desfășurat un timp cu genericul „Penița fermecată”, dirigit cu multă competență de poetul Victor Pânzaru. Am acceptat temporar, pentru că lucram redactor literar la un ziar, dar, de la o ședință la alta, am prins drag de activitate și colaborare cu tinerii condeieri. Atunci i-am zis cenaclului „La Creangă”, ulterior schimbându-i denumirea în *Salon literar-artistic*. Din motiv că i-am lărgit spectrul, la ședințe invităm, de obicei,

nu doar poeți și prozatori, ci și tineri interpreți, instrumentiști și pictori, organizăm vernisaje. Din 1996, edităm un almanah intitulat „La Creangă”, în care sunt publicate creațiile cenacliștilor. Ce mă menține în cadrul acestui Salon? Dragostea pentru Cuvânt și pentru copiii captivați de misterul Cuvântului, pentru care a scrie e o șansă sigură de a se cunoaște pe sine...

– Îmi dau seama că nu e o simplă datorie...

Claudia PARTOLE:

„AICI SE CULTIVĂ

Dialog: Nina SOROCEANU, scriitoare, publicistă –

– De fapt, datoriile nu sunt nici simple, nici întâmplătoare! La un moment dat, m-am surprins la gândul că provocarea de a călăuzi tineri spre Cuvânt e un îndemn lăuntric și un semn al recunoștinței, un sentiment al datoriei. Și eu, la rândul-mi, am fost ghidată cândva, în copilărie, apoi în adolescență, tot prin cenacluri literare, la școală... Nu pot să redau emoțiile, trăirile mele, când mergeam la ședințele cercului literar, așa i se zicea. Conducătoare ne era o învățătoare de limba și literatura română, Zinaida Ciuric (Bărlădeanu), care ne citea din creațiile clasicii literaturii române, ne îndemna să ascultăm șoaptele vântului, să ne lipim de copaci, ca să le auzim bătăile inimii. Ne asculta cu mare atenție când citeam în fața co-

legilor creațiile noastre naive. Ne provoca la discuții. Atunci, la acea vârstă, fiecare se visa „mare poet”. Când recitesc acele naivități, îmi dau seama că învățătoarea avea încredere în forțele mele... Iată, deci, prin felul dumneai de a mă accepta, a mă descoperi și a mă ghida cu îngăduință și încredere, ea azi îmi este drept model. Niciodată, niciunui tânăr nu i-am tăiat aripile, dar nici nu l-am încoronat, ca să nu-i fac cel mai mare rău, să se creadă unic (dintr-o exagerată încredere în sine)... Am

procedat precum făcea draga și scumpa profesoară. Pentru început, ea mă povățuia să citesc cât mai mult, să meditez asupra celor citite și să învăț a vorbi cât mai corect.

– Există vreo diferență între un cenaclu destinat copiilor și un altul, maturilor?

– Doar actorii și dialogurile au vârste diferite, în rest nu există nici o deosebire. Mai e ceva, poate faptul că la un cenaclu pentru copii pot veni, ca să mai afle ceva nou, și maturii, să se bucure de tinerele vârstare, care, într-un fel, ne depășesc în repeziciunea, dar și cu ritmul prin care le deprind pe toate. În creație, cred, funcționează aceleași rigori pentru toți, indiferent de vârstă: a fi sincer cu sine în fața Cuvântului și a foii albe.

ÎNTÂLNIRI

VINO SĂ DESCHIZI

• Fragment din „Amintiri...”

Parcă a știut Nică a lui Ștefan a Petrei când să vină pe lume! A ales prima zi din luna Mărțișorului. Mai târziu, întâmplător sau nu, în calendarul evenimentelor culturale ale lunii martie s-au încetățenit și alte sărbători, ca Ziua Internațională a Scriitorilor (3 martie), urmată de Ziua Mondială a Poeziei (21 martie).

În contextul acestor zile, elevii din clasele a V-a „A” și a V-a „C” de la Liceul Teoretic „Orizont”, ghidați de dna **Tatiana DICUSAR**, profesoară de limba română, și doamna bibliotecară **Valentina CIOBANU**, au organizat o activitate literar-artistică, având-o ca invitată pe scriitoarea **Marcela**

ȘEPTELICI.

Manifestarea a început cu un spectacol de omagiere a lui **Ion CREANGĂ**, pe care l-au moderat cu multă artă **Bianca GUBAN** și **Mihail VODĂ**. Copiii au selectat pentru această ocazie cele mai frumoase fragmente din creația scriitorului. Tinerii artiști **Sofia MOLDOVEANU**, **Ilinca BUBULICI**, **Sabrina CAPITAN**, **Alina COJOCARU**, **Alexandru CÎRLAN**, **Daria FAUREANU** au cucerit inimile spectatorilor, printre care se afla și dl **Ali RIZA KARAKOZ**, directorul Liceului „Orizont”, cu scene din „Amintiri din copilărie”: „La cireșe”, „Pupăza”.

La o lectură atentă a povestirilor **Marcele Șeptelici**: „Amintiri – sfinte comori”, „Pomul cu mere țigănci”, „Jocurile copilăriei”, cititorii au găsit multe puncte de tangență cu „Amintirile...” lui Ion Creangă. La fel de blând e chipul mamei, vesele și pline de năzbâții, jocurile celor mici. **Sabrina CAPITAN**, **Sebastasian BANARI**, **Teodor SANDU**, **Laurențiu VOZIAN**, **Alexandru PÎRĂU**, **Mihail VODĂ** au rostit monologuri în baza unor fragmente din creațiile sus-numite. Iar declamatorii **Matei GUZUN**, **Eugen GURĂU**, **Federica FEDELI**, **Ana CÎȘLARU**, **Delia DANIELESCU**, **Magdalena STRATAN**, **Sofia PLEȘCA** au evoluat în scenă cu un recital de versuri ale poetei despre mamă, pace, soare, prieteni, iubire de oameni. **Magdalena STRATULAT** și **Sofia MOLDOVEANU** au interpretat piesa „Binecuvântare e când răsare soarele” (text, **Marcela Șeptelici**).

Scriitoarea le-a citit copiilor versuri din culegerea „Răd macii”, ilustrată de pictorul **Semion Șeptelici**, le-a vorbit despre pasiunea pentru lectură, pe care a avut-o de mică, despre

GENERAȚIILOR

Doar că în activitatea cu copiii e nevoie de mai multă grijă și răbdare. Dacă cineva vine să-ți ceară sfatul, oferă-i-l, dar fă-o

drei, frații Dan și Doina Nicu veneau cu părinții, care asis-tau cumiși sau se implicau în discuții... Era frumos!... Doar că azi lucrurile s-au schimbat. Aproape în toate școlile există cenacluri, cluburi literare, dar mai e și altceva: ne-am „online-izat”... Desigur, nu mi-ar fi reușit această activitate, dacă nu aș fi avut și nu aș avea susținerea colegilor scriitori. O simt în acceptarea lor de a veni la întâlnirile cu cenacliștii mei. Iar aceste întâlniri de suflet contează și pentru ei, pentru că în-

faci să-și piardă încrederea, ca apoi să rățească. Am un crez de care mă ghidez: *creația e un zbor frumos, dar deloc ușor și nu e pentru toți*. Mulți pornesc, puțini rezistă, dar și mai puțini ajung personalități notorii... Printre cei care au debutat în cadrul cenaclului și s-au remarcat pot să-i numesc pe Ionel Martea, Augustina Florea, Corina Maxim, Valeriu Croitoru, Steluța Andrei, Rodica Frimu, Zina Bivol, Ana Panovici, Dan Nicu și mulți alți tineri talentați.

DRAGOSTEA PENTRU FRUMOS”

Claudia PARTOLE, scriitoare, conducătoarea cenaclului „La Creangă”

așa, ca să înțeleagă cât de greu este zborul creației, câte nopți de nesomn îți poate aduce și că s-ar putea, după ce primești flori, să fii rănit dureros și din față, dar și din spate...

– **Care sunt relațiile tale cu cenacliștii?**

– Sunt amicale, de încurajare. Dincolo de ședințele cu public, practic și formula laboratorului de creație: mă întâlnesc cu cei care doresc să dialogăm în particular. Unii foști cenacliști, care promiteau să ajungă poeți, prozatori, au ales altă cale, majoritatea jurnalismul, unul dintre aceștia fiind Valeriu Croitoru. Dar nu cred că nu mai scrie. O surpriză frumoasă, de fiecare dată, era prezența Augustinei Florea, care venea cu vioara și părea că-și cânta poeziile. Acum e profesoară de arte. Steluța An-

tâlnirile cu copiii îi inspiră... În activitatea cenaclurilor literare e importantă influența acestora asupra copiilor. Aici se cultivă dragostea pentru Frumos, pentru valorile naționale, dragostea și respectul pentru Limbă și Istorie – pentru tot ce-i este dat de marele Creator fiecărui neam, pentru a avea identitatea sa. Chiar dacă nu ajung toți scriitori, acești copii își deschid sufletul și se înaripează spiritual...

– **Ți s-a reproșat vreodată ceva referitor la cenaclu?**

– Am avut și situații în care mi s-a zis că promovez prea mulți tineri, că ar trebui să fiu mai selectivă, să-i opresc la timp pe unii, să nu ajungă grafo-mani. Pot să greșesc, dar e atât de ușor să oprești din calea-i menită un talent adevărat, să-l

– **Consideri că Salonul literar-artistic „La Creangă” va rămâne un adevărat atelier de creație pentru elevi?**

– Sper. Ședințele cu invitați scriitori, critici de artă au fost și sunt nu doar sărbători de suflet, dar și lecții în ale creației și în cunoașterea profundă a verbului matern. Cum ziceam mai sus, unii tineri mai temerari, dar poate mai înzestrați, au ales calea cuvintelor, au cărțile lor de proză, poezii, alții, însă, și-au ales alte profesii, dar, cu siguranță, au rămas la fel de aproape de cuvânt, de carte. Nu vor răni cu vorba, nu vor lansa spuse de dragul spuselor. Au înțeles un adevăr: cuvântul poate răni adânc, dar poate și înaripa.

Consemnare:
Nina SOROCEANU

DE SUFLET

O CARTE!

● **O carte din partea autoarei**

activitatea sa literară și munca pe care o desfășoară, alături de alți colegi de breaslă, în promovarea dragostei pentru cuvântul scris, limba maternă și valorile noastre naționale.

Marcela Șeptelici le-a prezentat elevilor și un video în memoria scriitorului și pictorului Alexandru PLĂCINTĂ (ale cărui povești aceștia le-au îndrăgii în primii ani de școală), cu o adresare a autorului către copii – de a iubi cartea și a merge cât mai des la bibliotecă.

Cu prilejul Zilei Interna-

ționale a Poeziei, au răsunat și versuri ale altor autori. **Sebastian BANARI** a recitat poezia „Crez” de Efim CHICU, iar colegul său **Vlad COTRUȚĂ** a înduioșat ascultătorii cu poezia „Dor de tată”, scrisă de tatăl lui, în amintirea bunicului.

La despărțire, dna Marcela Șeptelici a donat liceului câteva dintre cărțile sale și s-a fotografiat alături de copii. „*Cartea e lumină lină./Vino să deschizi o carte!*” și-a îndemnat ea cititorii.

Text și fotografii:
Lica MOVILĂ

● **Participanții la manifestare**

Lumina spiritului

De aproape două mii de ani ni se predică să ne iubim, iar noi ne sfâșiem.

Mihai Eminescu

MAXIME ȘI CUGETĂRI de Mihai Eminescu

- Ce e amorul? E un lung prilej pentru durere.
- Legile unui popor, drepturile sale nu purced decât din el însuși.
- Lumea pretinde a ști multe în privirea aceasta și dac-am crede opinia publică îndreptățită a cita, fără probe suficiente, nume și sume, unele plătite de cămătari și nume de celebrități patriotice, le-am înregistra și noi. Ceva totuși trebuie să fie la mijloc, căci „de unde nu e foc fum nu iese”.
- Ocazia e iute la fugă și leneșă la întors.
- Dar îl veți numi Absolut, dar îl veți numi Infinit, deci Unul-Unul rămâne pururea.
- Științele nu sunt decât ochii muncii.
- Presiunea înjosește, pasiunea înalță.
- Statul a devenit, din partea unei societăți de exploatare, obiectul unei spoliatiuni continue și acești oameni nu urcă scările ierarhiei sociale prin muncă și merit, ci prin abuzul culpabil al puterii politice, câștigate prin frustrarea statului cu sume însemnate.
- Natura poporului, instinctele și înclinările lui moștenite, geniul lui, care, adesea, neconștiut, urmărește o idee pe când țese la războiul vremii, acestea să fie determinante în viața unui stat, nu maimuțărirea legilor și obiceielor străine.
- Ceea ce istoria nici unui popor din lume n-a scuzat vreodată e lașitatea.

Leo BUTNARU

LEOLOGISME

- Copilul care pune o întrebare are trei răspunsuri: unul acasă, altul la școală, mai celălalt în stradă.
- Medicul veterinar e chiar ceea ce este – medic veterinar, cele două fiice școlărițe ale sale fiind surorile de caritate ale animalelor.
- Sensibilitatea este sentimentalismul... școlit, subțiat, adică înobilat.
- La școală, multe din lecțiile de viață le înveți în pauzele dintre lecții.
- Ca să știi ce să faci cu tine din tine, e nevoie să ai școală, artă, răbdare și necruțare.
- Școala învață, viața reciclează.
- La școală, când e pregătit să răspundă, îngerul ridică mâna, ca noi, sau ridică aripa, ca el?
- Intellectul este pasiunea școlită în universitățile vieții.
- Dacă se merge la școală de la 5-6 ani, deci nu mai are omul tocmai 7 ani de acasă...
- Cu ajutorul lui Dumnezeu, ai ajuns și tu din rândul celor care au făcut școală la Alfa Mater și Omega Padre, adică cele 17-18 clase cu tot cu facultate.
- Noi i-am dat fiului un nume extrem de rar. În două grădinițe și în întreaga școală primară Ion al nostru nu și-a găsit un tiz!

(Va urma)

„FLORILE DALBE”, ÎN VIZITĂ LA CĂSUȚA CU POVEȘTI

Luna martie a venit la Grădinița din Ghelăuza, raionul Strășeni, cu trăistuța plină de daruri: ghiocei și brândușe, crescute frumos în răzoare, mărțișoare, iepurași de soare și multe sărbători, așa cum se cuvine unui început de primăvară.

o Dna primar Nicoleta MALAI i-a înmănat scriitorului panglica tricoloră și diploma de grațitudine

De cum și-au felicitat mămicile, bunicile și doamnele educatoare cu prilejul sosirii minunatului anotimp, picii s-au adunat cu mic, cu mare în sala bibliotecii sătești (aici s-a desfășurat evenimentul) pentru a-l întâmpina cu pâine și sare, alături de dna primar Nicoleta MALAI și de dna Nadejda CĂȘLARU, șefa grădiniței, pe

fremăta de emoție și așteptare, atmosfera sărbătorească fiind completată de standul cu cărți pentru copii ale autorului și expoziția de mărțișoare, confecționate cu măiestrie de mămicici și educatoare.

Înainte de a-l vedea pe dl Ion Anton în carne și oase, copilașii l-au cunoscut prin intermediul celebrei cărți „Vesel îndrumar pentru vestiar”. Cercetând „dulapurile” anotimpurilor, fiecare dintre ei și-a ales o piesă vestimentară după plac, lăudându-i avantajele, în versuri, bineînțeles. Ioana PETCU s-a pricopsit cu „Bluza”, Evelina CROITORU și-a pus „Pălăria”, Bogdan CĂȘLARU, „Cravata”, Amelia MALAI a cochetat cu „Catrința”, Liviu GRIZA a încălțat „Cizmele”, Victor CAUȘ, „Ciupicii”. Lui Nicolo SCORICI i-a venit numai bine „Costumul”, iar lui Bogdan MALAI, „Jacheta”. La evenimentul moderat de dna bibliotecară Ana NEGHIN au participat cu un

Micuții au fost curioși să-l asculte pe poet recitându-le poezii de seama lor, au bătut din palme, s-au amuzat de întâmplările hazlii, care l-au inspirat să scrie versurile din culegerea „Cercei de cireșe”. Oaspetele le-a explicat picilor de ce este important să iubim cartea, s-a adresat și adulților cu îndemnul de a le cultiva celor mici dragostea pentru lectură. Autorul a donat bibliotecii și copiilor câteva titluri de carte din creația sa și a împărțit ci-

o Duetul Grinela și Adelina Botnari

titorilor revista „Florile Dalbe”. Iar copiii l-au asigurat că vor deveni buni prieteni ai cărții.

În aplauzele participanților la manifestare, dna primar Nicoleta MALAI i-a conferit scriitorului Ion Anton diploma de grațitudine pentru contribuția la dezvoltarea literaturii, a culturii naționale, dar și a comunității din care domnia sa face parte cu mare mândrie, acordându-i și sfânta panglică tricoloră.

Apoi, la invitația gazdelor, dl Ion Anton a vizitat biblioteca, îmbogățită cu noi volume, și grădinița de copii. Grație eforturilor doamnei primar, aceasta s-a transformat într-o adevărată casuță cu povești, unde gălăcii se joacă, învață și visează frumos.

Lica MOVILĂ

o Copii și mame ascultând recitalul de versuri

scriitorul Ion ANTON. Oaspetele drag, sosit de la Chișinău, era chiar consăteanul lor și redactorul-șef al revistei îndrăgite de copii „Florile Dalbe”, la care grădinița este abonată. Sala

program de cântece și dansuri elevele: Grinela BOTNARI, Adelina BOTNARI, Alina BOTNARI și Carolina POPESCU (cond. artistic, dna Valentina BOTNARI).

Glume

În ospetie la bune vine nepoțelul lor de la oraș. Mirat că n-au ceas, nepoțelul îi întreabă:

– Cine vă scoală dimineața dacă nu aveți deșteptător?

– Pe noi ne scoală cocoșul, el cântă dimineața.

– Ei bine, puneți-l să mă trezească la ora zece.

– În ce se dizolvă grăsimile? Întreabă învățătorul.

– În cratiță, răspunde Răducu.

– Cum a fost călătoria pe Oceanul Înghețat de Nord?

– Bine, dar era atât de frig, că am fost nevoiți să ne spălăm pe mâini în mănuși.

– „Eu am scris, tu ai scris, noi am scris...”. Săndel, te rog, repetă ce am spus!

– Păi, noi toți am scris, doamnă învățătoare! Răspunde elevul pe un ton cât mai firesc

– Am auzit că mama ta e soră geamănă.

– Da, așa este.

– Și nu riscă niciodată să fie confundată?

– Nu, pentru că fratele ei poartă mustață.

PE O PERNĂ CU VERDEAȚĂ

Pe o pernă cu verdeață,
De lumină tulburată,
Cască leneș
O brândușă
În corola-i parfumată.

Împrejurii, ghiocei,
Toți cu fruntea
În pământ,
Scutură din clopoței,
Ușurel mustrați de vânt.

Elia DAVID
Treabă multă-i în natură,
Nu se stă,
Nu se visează;
Când deschid copiii ochii,
Primăvara-i de mult trează.

Altfel, rămâne doar visul
Noptilor de iarnă, sure
Și-al copacilor
Plângând,
Fără haine, în pădure.

MARTIE ȘI APRILIE

(poveste)

Cică odată, Martie îl pofti pe Aprilie la o petrecere. Aprilie a pus boii la jug și a pregătit carul de drum. În fine, a dat bici boilor plāvani. Însă șiretul de Martie a dat un omăt mare și a acoperit tot câmpul. Drumul era înzăpezit și roțile carului nu înaintau. S-a întors Aprilie supărat acasă, părându-i rău că nu petrece cu mâncare și băutură, acasă la Martie.

– Ei lasă! își zice Aprilie. Nu pot merge cu carul prin omăt? O să merg la Martie cu sania, că s-a întors iarna cea urâtă!

Așa că Aprilie dejugă boii de la carul cu roți și-i pune la sanie. Din nou pleacă la drum spre satul lui Martie. Însă vicleanul de Martie, ca să rădă de Aprilie, suflă căldură și topește omătul. Au pornit să curgă toate pâraiele, să reverse apa din râuri, încât sârmanul Aprilie nu mai putea înainta, cu sania trasă de boi, prin noroaie. Supărat peste măsură, el se întoarse, iarăși, acasă.

– Tii! Martie mă așteaptă cu bucate și lăutari! Tare aș mai petrece! Uite, înham din nou boii la car, pun sania sus, în car, dacă va veni iar omătul, iar deasupra pun barca și vâslele, ca să trec prin orice șuvoi, la nevoie. Ei, de-acum trebuie să ajung la Martie.

Zis și făcut! Șmecherul de Martie, care-l privea de departe, a dat iarăși un viscol mare, cu troiene de zăpadă, ca să nu poată înainta carul pe roți. Însă Aprilie, care abia acum a priceput cine-l păcălește, a dejugat boii și i-a pus repede la sanie, înaintând spre satul petrecerii. Când pezevenchiul de Martie a dat ploaie și apele s-au umflat deodată, a pus Aprilie sania în barcă și a pornit a vâsli, trecând râul dincolo.

Așa a ajuns, în sfârșit, Aprilie la Martie. Au petrecut amândoi glumind, timp de o săptămână încheiată, până au sosit ciocârliile din țările africane.

ESTI IȘTEȚ?

Iată numele învărtecușilor care au răspuns corect la jocurile publicate în următoarele numere:

Nr. 5-6: Marian CASIAN, Vanessa BOTNARU (s. Frumoasa, r-nul Călărași), Nicoleta GRECU (mun. Chișinău).

Nr. 7-8: Sofia ȚURCANU (s. Copăceni, r-nul Sângerei), Vanessa BOTNARU.

Nr. 9-10: Vanessa BOTNARU, Victoria GHERBALI (s. Iargara, r-nul Leova), Gabriela PĂNZARI (s. Frumoasa, r-nul Călărași), Nicoleta GRECU.

Completează cerculețele, alegând din primul rând mașinutele sau ursulețul care lipsește. Trimite rezolvarea corectă la redacție și participă la concurs.

ANIVERSĂRI TRAIANUS - 55

Traianus (Traian Vasilcău) s-a născut la 2 aprilie 1969, în satul Vișoara, raionul Edineț. Are studii istorice, dar s-a dăruit scrisului, iar acum studiază la două facultăți de teologie: din București și din Iași. A semnat 86 de cărți, dintre care patru sunt de versuri și ghicitori pentru copii.

Este colaborator al Centrului Internațional Academic „Mihai Eminescu” din Chișinău.

SINGUR, PE PRAG

Când eram elev la Vișoara, tare îmi mai plăcea să cânt. Mi se trăgea de la regretatul meu tată, care cânta și la acordeoane nemțești, și la muzicuțe, și la fluier, și la ocarină. Umblând cu uratul și cu semănatul prin sat, mi-am cumpărat, an de an, o orchestră întreagă: acordeon, mandolină, chitară, fluier, muzicuțe, tobă, ocarină, vioară și câte nu mai țin minte...

Aveam o râvnă nemăsurată să cânt! N-am avut profesor. Nici răbdare, că o sora de-a mea, Galina îi spune, care a încercat să mă învețe să cânt la chitară și acordeon. La chitară mă dureau degetele și n-am mai continuat. Așa că, spre înserate, când apăreau luna și stelele, ca unici spectatori ai mei, mă așezam de unul singur pe pragul saraiului și îmi cântam versurile la două strune de chitară: ding-dang, ding-dang, ding-dang. Dumnezeu, când a văzut că nu am răbdare să înlănțesc nici un instrument muzical, a luat și mi-a pus penița Lui în mână, zicându-mi: „Cântă-mă, fiule, în cuvinte, că Eu sunt milos și nu doresc moartea păcătosului fără răbdare!”

Acum, la cei 55 de ani ai mei, când mi s-au adunat vreo 300 de cântece în sertar (muzică și versuri de autor), mi-a venit un gând să mă înscriu la niște cursuri de chitară. Ca să-mi pot îngâna, aidoma unui simplu bard, bucuriile și îngândurările, și să-i pot întări prin Credința

mântuitoare, - cântată - și pe alții. Oare-mi va pune Dumnezeu o chitară în mână și răbdare mai multă în suflet decât în copilărie?

TATI!!!

De când i-a fost răpit tatăl de un ucigaș pre nume Coronavirus, Evelina la orice sunet de telefon sau de sonerie exclamă, cu bucurie nemaivăzută, mereu: „Tati!!!”

Dar... nu e tati, e tot timpul altcineva.

Sunt 6 luni de la cumplita răpire și la întrebarea ei zilnică: „Unde e tati?”, mama Evelinei trebuie să născocoască noi și noi răspunsuri, în grabă.

- E la dentist. Știi doar că avea probleme.

Evelina, care pronunță numai câteva cuvinte, încuviințează că știe.

- E plecat la fratele tău, în America. Tocmai în America!

- Aaa, încuviințează Evelina, bănuind la ce depărtare se află...

Când claxonează vreo mașină la scară, când bate vântul în fereastră, când vine vreun controlor de la gaze, când intră poștașul sau o rudă, când se aud pași pe coridor, Evelina aleargă spre ușă, strigând cu bucurie nemaivăzută: „Tati!!!”

Dar... tati nu mai vine. I se pare că au trecut 100 de ani de la plecarea lui tati de acasă la spital, iar apoi în America, de unde așa și nu s-a mai întors viu.

Poate că, într-o bună zi, Dumnezeu va bate El Însuși la ușa celor trei copii rămași la Chișinău, alături de mama lor, și, luând-o în brațe pe Evelina, le va spune DE CE a îngăduit ca tati să plece la Dânsul, la cei 51 de ani abia împliniți pe pământ.

SALTUL LUI HERUVIM

La balcoane era toată omenirea. O liniște absolută domnea în jur. Nici pasăre nu zbura, nici copil nu gângurea, nici mamă nu ofta.

Și, dintr-odată, sări, ca un vultur, Heruvim.

De sus, de foarte sus, din Nevăzut. Cu aripile întinse, el zbura spre etajul întâi al clădirii ce părea a nu mai avea capăt - doar început.

Căzu în genunchi. Hainele îi erau pictate cu sângele neprihănirii.

Într-un minut veniră medici cu brancarda și trusa necesară.

- Nu trebuie, murmură Heruvim.

Obosit și tremurând, murmură. Și, spre mirarea întregii omeniri, prezentă acolo, el se ridică din genunchi și porni, alături de salvatori, spre ieșirea din arenă.

...În zori veni la patul mamei și o întrebă, cu uimire, ce va să însemne acel vis.

- Heruvimaș, i-a zis mama, sărutându-l pe frun-

te, ai văzut cum arată Viața la față, dar chiar dacă ți-a fost greu și riscant să zbori, tu, căzând, până la urmă, ai învins și te-ai ridicat și ai lăsat lumea în urma ta să vorbească și să se întrebe cum de ai reușit să închizi porțile nopții și să le deschizi pe cele ale zilei aducătoare de victorioasă Lumină! Iată așa va fi și destinul tău, plin de urcușuri și coborâșuri, dar tu, nerenunțând la zbor, vei învinge, pentru că, la nașterea ta, alături de mine, a fost Pasărea Phoenix. Cea care poate să reînvie, săltând din propria-i cenușă, precum și eu până acum salt din Durere-n Speranță, care nu moare niciodată, Heruvimaș! Pentru că Speranța noastră e Mântuitorul Hristos! Chiar dacă oamenii spun că ea moare ultima și Speranța îi iartă, că nu știu ce spun... uneori...

Portret-grafică de pictorul
Iurie BRAȘOVEANU

Debut la „F.D.”

Sergiu ȘTEFAN

AMINTIREA

*Se cerne-n taină amintirea,
Covorul sorții împletind,
Păstrând a anilor lucire
Și lacrima acestui cânt.*

*Ea-i ca o stea ce lin coboară, -
Precum poetul împătimit
De grai, de neam, de grea povară,
De dorul mamei nesfârșit.*

BUNICA

*Alene ți-a nins bătrânețea,
Bunică, în sufletul tău,
În urmă a rămas tinerețea
Păzită de Dumnezeu.*

*Uită, bunică, de jale,
De tristețea din suflet, rănită.
În casă-a intrat sărbătoarea
Ce-ți cântă, bunică iubită.*

*Eu îți aduc bucuriile toate,
Mereu lângă noi să ne fi,
Iar atunci când ceasul va bate
Să crezi că nu pleci, dar vii...*

VIAȚA

*E viața o făclie ce arde-n univers,
Câtându-și rost ca gândul
într-un vers,
Bătută e de vântul frumoaselor
idei,
Ce îmi aduc speranța și umbra
unui tei.*

*E viața dulce rouă a bunei dimineți,
O scumpă amintire, regretul,
dacă vrei,
Un viers ce mai colindă a omului
destin,
E darul Domnului, cărui cu drag
mă-nchin.*

Fila creștină
pentru copii și adolescenți

VEȘTEA BUNĂ

Coordonator de pagină: Eudochia VERDES

Lasăți copilașii să vină la mine
Marco (10,14)

„Când îți este greu să ierți, gândește-te la tot ce ți-a iertat Dumnezeu”.

(Anonim)

Duminica Floriilor

Cu o săptămână înainte de Patimile Sale, Domnul nostru Iisus Hristos a intrat în Ierusalim, pe un asin, înconjurat de cei 12 apostoli. Din această zi începe Săptămâna Patimilor și în biserici se oficiază în fiecare seară deniile, slujbe prin care credincioșii îl petrec pe Hristos pe drumul

de palmier, cu care mulțimea L-a întâmpinat odinioară pe Domnul. Le purtăm în mâini ca semn al biruinței asupra morții, pe care Iisus Hristos a învins-o prin învierea lui Lazăr din morți, prevestind Învierea Sa. Aceste ramuri de salcie, care sunt buncuvântate de preot la sfârșitul Sfintei Liturghii. Apoi sunt împărțite credincioșilor în amintirea ramurilor de finic, de măsline și

de palmier, cu care mulțimea L-a întâmpinat odinioară pe Domnul. Le purtăm în mâini ca semn al biruinței asupra morții, pe care Iisus Hristos a învins-o prin învierea lui Lazăr din morți, prevestind Învierea Sa. Aceste ramuri de salcie, care sunt buncuvântate de preot la sfârșitul Sfintei Liturghii. Apoi sunt împărțite credincioșilor în amintirea ramurilor de finic, de măsline și

de palmier, cu care mulțimea L-a întâmpinat odinioară pe Domnul. Le purtăm în mâini ca semn al biruinței asupra morții, pe care Iisus Hristos a învins-o prin învierea lui Lazăr din morți, prevestind Învierea Sa. Aceste ramuri de salcie, care sunt buncuvântate de preot la sfârșitul Sfintei Liturghii. Apoi sunt împărțite credincioșilor în amintirea ramurilor de finic, de măsline și

Știați că în mulțimea care L-a întâmpinat pe Domnul la Ierusalim se aflau foarte mulți copii? Unii mergeau pe jos, alții erau purtați în brațe sau pe umeri. Deci, să mergem cu bucurie la Sfânta Liturghie și să-L primim și noi cum se cuvine pe Iisus Hristos, purtând în mâini ramurile de salcie, iar în suflete, ramurile gândurilor și faptelor bune!

Noul Testament povestit pentru copii

ISPITIREA LUI IISUS

După Botezul în Iordan, Iisus S-a dus în pustiu, unde a postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți. După acest post, El a flămânzit. Atunci s-a apropiat de El diavolul, care l-a zis:

– Dacă Tu ești Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini.

Iisus a răspuns:

– Scris este că nu numai cu pâine va trăi omul, ci și cu tot cuvântul lui Dumnezeu.

Așa că El nu a prefăcut nicio piatră în pâine.

Diavolul L-a dus mai apoi pe Iisus în Ierusalim, pe templu, și l-a zis:

– Dacă Tu ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, că e scris ca îngerii să Te prindă, să nu-Ți lovești piciorul de piatră.

Iisus i-a răspuns:

– E scris și să nu ispitești pe Domnul Dumnezeuul tău.

Și nu s-a aruncat de pe templu.

Pentru a treia oară, diavolul L-a ispitit pe Iisus. L-a dus pe un

munte foarte înalt și l-a arătat toate împărățiile lumii, zicându-l:

– Acestea toate Ți le voi da, dacă vei cădea înaintea mea și Te vei închina mie.

Iar Iisus i-a spus:

– Piei, satano, căci scris este ca Domnului Dumnezeului tău să te închini, Lui și numai Lui.

Atunci diavolul a plecat de la El și au venit îngerii Domnului la Iisus. (v. Matei IV, 1-11)

Pilde ortodoxe pentru copii

CĂLDURA FOCULUI

În timpul Sfintei Spovedanii, un tânăr l-a întrebat pe duhovnicul său:

– Părinte, îmi simt sufletul greu de păcate. Cum pot să fiu iarăși liniștit, când știu că am greșit?

– Fiule, omul nu trebuie să-și piardă niciodată speranța. Chiar dacă am păcătuit, Dumnezeu ne va ierta greșelile, dar cu o condiție: să ne căim. Să ne căim cu sinceritate, din suflet. O să-ți dau un exemplu. Afară este iarnă

grea, gerul este mare. Du-te și adu-mi un țurture de gheață. Când tânărul s-a întors ținând bucata de gheață în mână, părintele a luat-o și a aruncat-o în sobă, unde turturile a început imediat să se topească la căldura focului.

– Ai văzut gheața pe care ai luat-o de afară?! Era așa de la începutul iernii și tot așa ar mai fi rămas, oricât ar fi stat în frig. Dar acum, că ai adus-o înăuntru, vezi cum a început să se topească?

Devine iarăși apă curată și folositoare. Cât era înghețată, nu era bună de nimic. La fel este și sufletul, atunci când îngheață de atâtea păcate. Dar dacă te călești sincer, căldura rugăciunii tale și harul Domnului topesc tot ce-i rău și-ți aduc viață și liniște în suflet.

– Privește pomii de afară, i-a mai spus părintele. Sunt înghețați de ger, dar, la primăvară, soarele îi va încălzi și iarăși se vor trezi la viață.

Sărbători creștine

25 martie/07 aprilie – Buna Vestire

23 aprilie/06 mai – Sf. Mare Mucenic Gheorghe Purtătorul de Biruință; Sf. Mc. Valeriu (Pomenirea morților)

28 aprilie – Duminica Florilor, Intrarea Domnului Iisus Hristos în Ierusalim – sărbătoare care este însemnată cu o săptămână înaintea Sfintelor Paști

05 mai – Învierea Domnului (Sfintele Paști)

Niculina MUREȘAN

EL NE-A IERTAT

De te-ai certat cu fratele, tu iartă.
De cineva te-a supărat, gândește!
Tu n-ai greșit nicicând? Viața-i scurtă
Și, oricum, greșeala se plătește.

E Paștele! Hristos a Înviat!
Deși L-am răstignit, El ne-a iertat.
Iartă și tu, și eu, și lumea toată.
Viața nu o trăim decât o dată.

• Ansamblul „Mlădița” din Sărata Veche, r-nul Fălești, cond. art. Maria Chilaru, la Festivalul „Cânta-voi Dumnezeului meu”

Sfânta Taină a Împărtășaniei

De ce este necesar să ne împărtășim?

Pentru că de aceasta depinde viața noastră veșnică. Hristos a spus: „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi”. (Ioan VI, 54)

Cum trebuie să ne pregătim pentru primirea Sfintei Taine a Împărtășaniei?

Prin post și rugăciune, prin mărturisirea păcatelor noastre și iertarea aceluia care ne-au greșit.

Poate fi Sfânta Taină a Împărtășaniei explicată mai limpede printr-o comparație?

Copiii iau de la mamele lor lapte, care este chiar trupul și sângele mamei, iar cu această hrană copilul crește. Asemenea și noi, prin Sfânta Împărtășanie, luăm Trupul și Sângele lui Hristos și, cu această hrană, sufletele noastre cresc și se desăvârșesc.

De câte ori ar trebui să ne împărtășim?

De cel puțin patru ori pe an (în cele patru posturi), dar este recomandat să ne împărtășim cât mai des, după pregătirea celui care se împărtășește. Deosebit de importantă este împărtășania la vreme de boală.

Versuri noi de Doina DABIJA

Doina Dabija (Dobzeu) s-a născut la 12 februarie 1981 în orașul Chișinău. Absolventă a Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării (Universitatea de Stat din București) și a Universității Libere Internaționale din Moldova.

Debut editorial: „Liber în temniță”, 1998. Până în 2021 îi mai apar cărțile: „Împotriva curentului”, „Bucurii înlăcrimate”, „Tristețea din Felinar”, „101 Poeme”, „Sub aripa tăcerii”, „Copacul viu”, „La firul ierbii”.

Premii: Medalia „Constelația Eminescu”, Premiul Concursului de Creație Literară – „Comoara” (Tecuci); Premiul „Literatura și Arta” pentru poezie și proză, Premiul Special pentru poezie al Asociației Culturale „Andromeda”, Premiul „Iulia Hasdeu” ș.a.

POEȚILOR NU LI SE IARTĂ NIMIC...

Eminescu

*Eminescu e țara
cuvintelor limbii române,
care adună în ele
lumini de ieri
și de mâine.*

*De la el înveți
în ora
fără secundă,
cum să-ți surâzi veșniciei
și ea să-ți răspundă.*

Îngerul Limbii Române

*Fiecare lucru
Își are îngerul lui
Și vremurile,
Și anii,
Și ziua de mâine...
Avem și-un
Înger al limbii:
Îngerul Limbii Române!*

*Care stă de veghe
Cu îngerul
Acestui popor,
Pregătiți amândoi
Să-ți dea lauda sau ocara,
Dar să-ți convingi mai întâi
În graiul cui –
Îți iubesti istoria,
Neamul și țara?*

*S-o veghem
Clipă de clipă,
Și să o vorbim demn,
Să nu ne judece
Generația de mâine,
Și îngerul nostru:
Îngerul Limbii Române.*

Oraș pustiu

*În acest oraș
mare și pustiu,
Oamenii și-au pus
zid între ei,
Nu-și mai vorbesc
și nici scrisori
Nu-și scriu.*

*Iar atunci
când se întâlnesc,
Se privesc unul pe altul
De undeva din înalt,
Ca și cum pentru
toată durerea,
E vinovat celălalt.*

*În acest oraș
rămas în nemișcare,*

*Nu-i mai este nimănui
dor de tine,
Ci fiecare-și duce dorul...
doar de sine.*

*Dar oare acest oraș
a rămas și gol și mut
Sau oamenii – sufletul în el
Și-au pierdut...*

De nicăieri

*M-am întors de nicăieri,
Ca o pasăre care nu-și
Mai știe zborul,
Și se-mpiedică de ramuri.*

*M-am întors acolo,
Unde apele se-ascund în lut,
Și fericirea-i, iato! Oarbă...*

*Nu mai sunt de aici,
Nu mai sunt demult...
Oare cu tine plâng eu, iarbă?
Oare-n tine inima-mi ascult?*

Rugă

*Doamne, în ochii lui, cerul
și pământul s-au amestecat
într-o singură beznă.*

*Își târaie timpul ca pe-o pedeapsă,
întunericul îi pândește călcăiul,
în timp ce el a abandonat
orice bucurie.*

*Doamne, ia din tristețea lui –
și dă-mi-o mie,
nu usca acest pom de gutui,
ia din anii mei și dă-i-i lui!*

Neliniște

*Cad lacrimi vii
Din cerul meu,
Și-i ziua, iată,
Fără zori...*

*Doar ritmul
Ceasului interior,
L-aud bătând –
neiertător.*

*Și gândurile,
Cum se ceartă-n mine,
Punându-mi iadul
La picioare...
Și nu-mi rămâne
Decât ruga,
În viața asta –
Iertătoare.*

Ca niște îngeri căzuți

*Suntem ca niște îngeri căzuți,
Când primăvara ne minte,
Oare cine ne-ar mai auzi,
Împotmoliți în propriile cuvinte?*

*Suntem ca niște îngeri căzuți,
Pe care-i refuză pământul,
Privim spre cer derutați,
Dar nu vedem decât vântul.*

*Suntem ca niște îngeri căzuți,
Legăți de mâini și picioare,
Acoperiți de răni sângerânde,
Strigăm: „Nimic nu ne doare!”*

*Când, pe dinăuntru, totul
ne doare!*

Săracul

*Nu te-ntrista că ești sărac,
Și te-mbraci în peteci de hârtie,
Nici că în inimă se zbate
Mai multă omenie.*

*Nu te înrăi de viața grea,
Iubește tot ce se oferă,
Și crede!
Credința îți va da putere.*

*Căci rău să fii este ușor,
Păstrează bunătatea-n tine,
Ura bate-n mii de piepturi,
Iubirea zburdă în puține.*

Poeților nu li se iartă nimic...

*Poeților nu li se iartă nimic,
Nici sorii pe care i-au aprins,
Nici faptul că prea mult au iubit...
Iar după moarte, nu li se iartă
Nici că au murit.*

*Lor, celor care, făurind poeme,
Au făurit destine,
Nu li se iartă –
Cuvintele prea multe
Sau prea puține.*

*Poeților nu li se iartă nimic,
Nici iubirea, suferința
sau bucuria,
Nu li se iartă –
Nici măcar Poezia.*

Grafică – Doina Dabija

MUGURĂȘI

CĂLĂTORIND PRINTRE CUVINTE...

Îmi place să savurez din lectura cărților rare și a revistelor precum e „Florile Dalbe”, revistă îndrăgită de elevii mei. Atunci când o citesc, cuvintele mă rup din lumea în care exist și mă duc într-un spațiu – cel al cuvintelor scrise, al poeziei. După călătoria fantastică printre cuvinte devin mult mai sensibilă, mai bogată spiritual, mai inteligentă. Îi îndemn și pe elevii mei să călătorească printre cuvinte. Azi propun câteva lucrări semnate de ei.

Mariana PÎSLARU, profesoară de limba și literatura română de la Gimnaziul „Vitalie Ceban” s. Alexandreni, r-nul Sângerei

MOȘTENIREA

*Ce poate fi mai sfânt, mai drag? –
E-al meu pământ, al meu
meleag.*

*E-acest izvor, e satul, glia
Unde-mi petrec copilăria.*

*Dulce-i și graiul mamei,
Ce-mi șoptește cu mult dor.
Că ne-a rămas de la buneii,
Un lucru sfânt pentru popor.*

*E limba română, de acasă,
Pentru ea strămoșii au luptat.
Cu viața lor au apărat
Această moștenire prețioasă.*

*Copile drag, ia seama bine,
Păstrează-o ca pe-un diamant.
Limba română-i speranță, pâine,
E veșnicul elixir, e cerul înalt.*

Alexandru COBĂLAȘ, elev în clasa a V-a

ȚIE, MAMĂ ...

(Acrostih)

*Micul prinț de sub zăpadă
Astăzi fruntea își arată.
Roiuri l-așteaptă – albinele mici,
Țânțari, greierași, copii și furnici.
Iată un măștișor original îți vorbesc,
Șoapte dulci atâtea, mamă, îți șoptesc!
O, ce flori îți-aduc, flori parfumate,
Răbdare să ai și multă sănătate!*

Sorin PÎSLARU, elev în clasa a III-a

MOLDOVA EUROPEANĂ E AERUL CE-L RESPIR

Țara mea, Moldova, este un loc minunat, pitoresc, cu o istorie și cultură bogată. Este o țară mică, dar plină de viață, cu soluri fertile și cu oameni primitivi. Ea e situată pe continentul strămoșilor noștri – în Europa.

Visez să facem parte din Uniunea Europeană, să avem o Moldovă Europeană, cu multe posibilități de afirmare pentru noi, copiii de azi – tinerii de mâine.

Aș asemăna Moldova Europeană cu un lăcaș sfânt, cu un fagure de miere, cu roua dimineții, cu aerul ce-l respir.

Cei care locuiesc în Uniunea Europeană vorbesc limbi diferite, au culturi diferite, însă se ajută unii pe alții trăind și muncind în pace.

Eu văd Moldova Europeană ca pe ceva ce mi-ar aduce multă culoare în inimă și armonie în casele tuturor oamenilor.

Aș vrea, odată pentru totdeauna, să n-aud vești despre război. Europa pentru mine este un ideal, vis, împlinire, este un tot întreg. Europa e cea care ne-ar face mult mai uniți și fericiți.

Sorin PÎSLARU, elev în clasa a III-a

Nr. 4 (134) **ÎnVaȚă**
Să Fii MARE
*ediție pentru
adolescenți*
Coordonator de pagină: **Renata CUPCEA**

Adevărații prieteni

TRĂDAREA ȘI... CĂRȚILE

Fiecare om are nevoie de prieteni. Lucru cunoscut, dar cât este de dureroasă trădarea am aflat nu demult.

Vara trecută aveam și eu o prietenă. Ne înțelegeam de minune. Credeam că nu avem secrete una față de alta. Mă întrista doar faptul că vacanța se va sfârși și va trebui să ne despărțim; căci prietena mea era din oraș.

Într-o dimineață, primesc un mesaj de la ea: „Azi plec cu părinții în altă țară. Regret că nu ți-am spus despre asta

mai înainte.” Am acceptat cu greu faptul că nu o să mai fim aproape una de alta. M-am resemnat la gândul că încă putem comunica pe rețelele de socializare.

A venit toamna, a început școala. Au trecut două săptămâni, dar nu aveam nici o știre de la ea. Îi scriam mesaje și, peste un timp, mi-a răspuns la câteva. Simțeam că, odată cu această relație, aș putea pierde o parte din sufletul meu. Am hotărât să mă concentrez asupra

învățăturii, încadrându-mă în activități ce țin de școală, să citesc mai mult.

Trecură câteva luni. Speram că va reveni în țară și va dori să mă revadă. Într-o zi, pe neașteptate, am văzut-o pe stradă, însoțită de un băiat. Credeam că va alerga spre mine, bucuroasă că ne-am întâlnit, dar ea a trecut iute pe alături, de parcă nici nu mă știa. Am ajuns-o din urmă și am întrebat-o dacă m-a recunoscut. Ea mi-a răspuns, distantă, că nu mai vrea să fim prietene. Nedumerită, priveam cum se îndepărtează și simțeam că, odată cu plecarea ei, se prăbușește lumea întreagă.

Abia atunci aveam să înțeleg cum e să-ți pierzi încrederea în cineva care îți pare sincer, dar el vorbește una și gândește alta. M-am întors la prietenii mei adevărați – cărțile. În ele mă regăsesc azi eu, cea de altădată, ele mă alină, mă susțin și-mi dau curaj să merg înainte.

Liliana GOREANU, 15 ani
Cotul Morii, r-nul Hâncești

Mens sana in corpore sano!

DESPRE „FUMATUL PASIV”

În procesul fumatului, 25 de procente din substanțele otrăvitoare, ce se conțin în fumul tutunului, ard, 25 de procente sunt absorbite de către fumător, iar celelalte 50 de procente otră-

vesc aerul din încăperea și, astfel, nimeresc în plămânii celor din jur.

Unii cercetători, care au făcut analiza sângelui și urinei nefumătorilor, susțin acțiunii fumului de

tutun, au descoperit în ele nicotină. După alte cercetări, femeile care au bărbați fumători mor cu patru ani mai înainte de termenul statistic mediu.

Adică, e clar că fumatul este nu numai o deprindere rea, dar și o manifestare antisocială. Cea mai mare daună se produce sănătății copiilor. Copiii mici dorm rău într-o încăperea în care s-a fumat, mănâncă fără poftă, suferă de dereglări intestinale. Copiii părinților fumători sunt mai predispuși la bolile pulmonare și chiar ei înșiși încep, de obicei, să fumeze devreme.

Ion CUZUIOC, medic,
Eminent al Ocrotirii
Sănătății

Pretext pentru meditație

ÎNCONJURAȚI DE LIMITE

Limitele sunt înseși barierele care separă două emoții diferite, deoarece fiecare dintre noi este limitat în anumite acțiuni, acolo, unde punem „STOP”. Chiar dacă emoțiile diferă de la o persoană la alta, limitele vor fi prezente oricând. Un exemplu relevant este „Răbdarea”, care variază în funcție de mai mulți factori, dar, până la urmă, este tot aceeași „Răbdare” compusă din aceleași emoții. Să presupunem că persoana a greșit într-o anumită situație, iar eu am iertat-o de două ori, și a treia oară mi-am pus ca scop că AJUNGE. Altcineva se poate conduce de regula „A fost suficient o dată să-mi greșești”. Limitele variază în funcție de persoană, deoarece limita mea poate ajunge la un anumit nivel, iar a altei persoane poate trece peste nivel sau e sub nivelul meu. Dacă greșim în anumite situații, care pentru noi sunt banale, pentru cineva poate fi diferit, fiindcă nu toți acceptă la fel situația dată.

Marina STRATU, elevă în clasa a X-a
la Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu”
mun. Hâncești

Imaginea de sine

MINCIUNA

Adolescenții mint adeseori, motivele fiind variate. Unii mint pentru a atrage „prieteni”, alții fie pentru a scăpa de pedeapsa părinților, fie din teama de a nu fi acceptați de cei din jur. O mare parte din adolescenți cred că, dacă mint cei din anturajul lor, nu se va întâmpla nimic grav dacă o fac și ei uneori.

În mintea lor încă de copil, dar cu credința că deja sunt maturi, adolescenții se confruntă deseori cu situații în care vor să pară deosebiți și se comportă nefiresc, vorbesc un limbaj licențios, crezând că așa vor fi pe placul altor adolescenți. Totuși, nu se întâmplă așa cum vor ei. De aici le și apar frustrările și încep necazurile.

Minciuna necesită efort. Copiii își imaginează ceva, apoi se gândesc cum le va răspunde altcineva la povestea lor, în plus trebuie să-și amintească apoi mica istorie inventată. Până la adolescență, copiii spun „minciuni albe” în mod regulat pentru a evita rănirea sentimentelor altora.

Din păcate, auzindu-i pe adulții care mint, ei cred că minciuna este ceva normal. Părinții fac uz de minciuni „educative”: își amenință copiii în încercarea de a-i motiva, că o să fie lăsați singuri, dacă nu sunt cuminți, sau că nu o să crească mari, dacă nu mănâncă totul din farfurie, că o să-i abandoneze etc.

Adolescenții spun minciuni de apărare, de compensare, de independență și de agresivitate.

Cauzele sunt variate: frica, obișnuința, dorința de a fi superior celorlalți. Unii adolescenți învață să mintă sau imită pe cineva dintre maturi. Alții fac acest lucru din cauza imaginii de sine scăzută.

În ziua de azi, elevii mint în privința banilor, deoarece vor să pară mai bogați, a hainelor, precum că sunt de brand, călătoriilor pe care și-ar dori să le facă, și mulțor altor lucruri pentru a părea mai buni pentru cei apropiați sau mai populari în cercul de prieteni. Adevărul este că unele minciuni „nevinovate” pot crea probleme grave atât pentru adolescenți, cât și pentru părinți. De aceea, dragi adolescenți, nu încercați să fiți altcineva. Stimaiți-vă și iubiți-vă pentru felul în care arătați, dar puteți să le cereți sfatul prietenilor referitor la tunsoare sau stilul hainelor pe care le purtați. Oamenii sunt diferiți. Nu e necesar să fiți ca alții și să recurgeți la minciună pentru a fi observați. Deseori simplitatea și originalitatea atrage mai multe priviri și aprecieri ale persoanelor din jur.

Nata OTGON

CUVINTE DIN BĂTRÂNI

DALB – alb, curat, imaculat
DESAGĂ – doi saci uniți la gură, care se poartă pe umeri sau pe șaua calului
DOROBANȚ – militar, făcând parte dintr-o unitate de infanterie
DRUGĂ – fus gros, cu care se torc firele de urzeală (pentru saci, lăicere ș.a.)

Formații etnoculturale

CU DRAG DE NEAM ȘI OBICEI

• **Bucuria succesului, cu trofeele de la concurs**

Denumirea ansamblului nostru se trage de la primul cântec pe care l-au învățat copiii acum șase ani, pe când la Gimnaziul Ursoaia se înfiripa un nou colectiv artistic, în cadrul Centrului de Creație a Copiilor și Adolescenților Căușeni. Le-a plăcut refrenul acestei melodii vesele:

– Cine bate potecuța?
 – Ionel la Măriuța!

Așadar, conform părerii unanime, s-a decis să fie denumit „Potecuța”. Și-au exprimat dorința de a face parte din ansamblu elevi din mai multe clase, de la a III-a până a VIII-a. Am format un repertoriu din creații folclorice autentice: cântece păstorești, haiducești, de recruție, de glumă. Înainte de spectacolul de debut, copiii își stăpâneau cu greu

emoțiile, însă au fost primiți cu căldură chiar de la primele apariții pe scena Centrului de Creație Căușeni, pe scena Gimnaziului Ursoaia. Micii artiști au prins curaj și au început să vină la repetiții cu și mai multă trageră de inimă și voce bună.

La scurt timp, ansamblul etnofolcloric „Potecuța” ajunge laureat al Festivalului-Concurs Național de Folclor al Copiilor „Hai la joacă pe toloacă”, organizat de CNCPPCI, ediția 2019. A fost apreciat cu Diploma de gradul II și un premiu bănesc. Copiii i-au tot iscodit pe bunici și străbunici despre jocurile acestora de pe vremuri, când cei mici petreceau mai mult timp afară decât generația de azi. Astfel, repertoriul formației s-a com-

pletat și „Potecuța” se situează printre învingători și la următoarele ediții ale acestui concurs plin de farmec. În 2022 câștigă o mențiune, trofeul festivalului și un premiu bănesc, iar în 2023 – Diploma de gradul III, trofeul festivalului și un premiu bănesc.

Membrii ansamblului etnofolcloric „Potecuța” sunt mândri și de alte succese, precum Locul II La Festivalul-Concurs Național de Datini și Obiceiuri de Iarnă „Gerar Făuritor”-2022, organizat de Centrul Republican pentru Copii și Tineret „Artico”. De asemenea, colectivul este neîntrecut în raionul Căușeni la acest capitol – pe parcursul anilor 2019-2023 deține Locul I în cadrul Festivalului Raional al Obiceiurilor și Tradițiilor de Crăciun.

Spectacolele, șezătorile prezentate de ansamblul „Potecuța” sunt îndrăgite nu doar la Ursoaia. Copiii sunt așteptați și la Spitalul raional „Ana și Alexandru” din or. Căușeni, la Azilul de bătrâni din s. Tănătari, DECTST Căușeni, sunt invitați de diverse organizații, agenți economici. Recent, am avut o activitate comună cu vârstnicii în cadrul unui proiect social din Căușeni „Cântece de inimă albastră”. În prezent, ne pregătim de Concursul Raional al Colectivelor Folclorice „Cu drag de neam și obicei”.

După evoluări, primind di-

plome, scrisori de mulțumire, premii, cadouri, copiii rămân foarte impresionați. Și îi motivează să caute noi perle folclorice pentru a le scoate la lumină și a le dărui spectatorilor. Ei au mers în expediție la persoanele vârstnice din satele Ursoaia și Tănătari, de la care au cules creații necunoscute. Nici nu bănuiau cât de bogat este folclorul copiilor: cu jocuri pe toloacă, jocuri muzicale, dansuri, invo-

va răsuna muzica, ei vor fi primii care vor ieși la joc ori la horă.

Membrii ansamblului au prins mare dragoste de folclor, de tradițiile și obiceiurile neamului. O parte au absolvit gimnaziul, dar țin legătura cu „Potecuța”, participă la spectacole. În prezent, avem mulți doritori din clasele mai mici de a se înscrie la cerul de folclor. Mulțumim pentru susținere administrației Gimnaziului Ursoaia și dnei Tatiana Ca-

• **Cântec de leagăn**

cări, cimilituri, ghicitori, jocuri de cuvinte, păcăleli, glume, poezii dialogate, cântece de leagăn, cântece de dădăcit copilul etc. Au învățat, mișcare cu mișcare, și dansul folcloric „Șaerul”, și „Sârba cu bățai”, care au mare priză la public. Așa că, oricând

tanoi, dirigintă în clasa a VII-a, din care fac parte majoritatea copiilor din ansamblul nostru.

Ecaterina MOISEI, profesoară de educație muzicală, grad didactic II, conducătoarea colectivului etnofolcloric „Potecuța”

Frământări de limbă

CROCODILUL

A fost odată-un crocodil
 Care intra tiptil-tiptil
 Să pescuiască pești în Nil
 În toiul lunii lui april.

CARICATURA

Un caricaturist care caricaturizează caricaturi caricaturistice nu poate caricaturiza caricatura sa.

FLUTURELE

Fluturele stă pe floare,
 Floarea flutură în vânt
 Ca fluturele pe floare.

• **„De la lume adunate și înapoi la lume date.” Elevii din clasa a III-a „C”, L.T. „A.I. Cuza” din Chișinău, trăiesc emoțiile primei șezători**

Calendar popular

APRILIE – O LUNĂ PRIELNICĂ

Conform tradiției populare, luna aprilie se mai numește „prier”. Această denumire provine de la verbul „a prii” și înseamnă timp prielnic pentru semănături ori lucrări în gospodărie.

În timpurile vechi, în luna lui „prier” agricultorii continuau semănăturile și arăturile începute în luna martie. Tot în această perioadă câmpul se închidea, ceea ce însemna că oile și vitele nu mai aveau voie să pască libere. Prin urmare, se începea formatul turmelor și se tundeau oile care urmau să fie duse în locurile cu pășuni. Ciobanii aveau grijă să repare stănele și țarcurile pentru animale.

Se mai spune despre luna aprilie că este o lună capricioasă, în care vremea va fi ori geroasă, ori călduroasă.

Totodată, în aprilie se fac prevestiri ale vremii ce va urma, și anume:

- Dacă în luna lui prier este vreme frumoasă și călduroasă, atunci luna mai va fi cu vreme rece și cu înghețuri;
- Dacă în această perioadă este vreme posomorâtă și rece, atunci în luna mai va fi vreme frumoasă și călduroasă;
- Negura de la răsărit, din luna aprilie, e semn bun pentru anul în curs;
- Dacă în aprilie tună și fulgeră, atunci nu există motive să ne temem de ger;
- Vremea frumoasă din luna aprilie ne va aduce o vară furtunoasă.

Micii performeri

TÂNĂRUL CAMPION LA KARATE

Recent, am mers la Liceul Teoretic „Dante Alighieri” din capitală. În timpul vizitei, am discutat cu Victor Todirașco, elev în clasa a III-a. I-am admirat colecția de cupe, medalii și diplome, pe care o deține de când practică sportul marțial japonez karate.

La primul său antrenament de karate, Victor a pornit de mână cu mama lui, la vârsta de doar patru anișori. S-a îndrăgostit de acest sport și, timp de cinci ani, se antrenează de 2-3 ori pe săptămână. Cel mai mare susținător al lui Victor este fratele său, care îl însoțește la fiecare competiție.

Dragostea lui față de acest sport e molipsitoare, deoarece Victor are colegi încă de la grădiniță pe care i-a îndemnat să se antreneze și cu care acum participă și se susțin reciproc la campionate.

Nichita Egorov, antreno-

rul său, un sportiv de performanță din Republica Moldova, este un exemplu pentru el. Băiatul îi urmează sfaturile și se străduiește să învețe cât mai multe lucruri importante pentru un adevărat campion mondial. Trofeul cu care Victor se mândrește în mod deosebit este cel pe care l-a câștigat în cadrul Campionatului Moldovei la Karate din 2023. Acest campionat i-a adus cea mai înaltă treaptă pe podium și prima medalie de aur în colecție.

O metodă foarte interesantă, care îl ajută pe Victor să se

antreneze, chiar și atunci când nu merge la sală, este folosirea unei perne în calitate de adversar.

Doamna dirigintă, Valentina Grostopor, îl consideră un elev organizat, străduitor, responsabil, disciplinat și foarte prietenos, pentru că, în pauze, cel care adună toți colegii într-un grup este tot Victor.

În această perioadă, Victor se pregătește în mod serios de un examen care urmează să-i aducă centura albastră. Chiar dacă este destul de ocupat, tânărul sportiv nu neglijează școala și temele pentru acasă. Mai mult decât atât, Victor iubește mult lectura, fiind și un cititor fidel al revistei „Florile Dalbe”. Băiatul spune că toți tinerii trebuie să citească, inclusiv sportivii, pentru că, prin lectură, ei își îmbogățesc vocabularul, se pot exprima mai bine.

Îi urăm succes la campionatele pentru care se pregătește și sperăm că Victor Todirașco va reuși să obțină centura pe care o râvnește, iar visul său de a deveni un sportiv de performanță se va împlini.

Laura CHETRARU

LUPTĂTORI MOLDOVENI, MEDALIAȚI ÎN ESTONIA

Recent, în orașul Tallinn, Estonia, s-a desfășurat Turneul Internațional „Memorialul Kristjan Palusalu”. Sportivii moldoveni, luptătorii de stil liber Pavel Graur și Gheorghe Erhan, au urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului. În finala categoriei de greutate de până la 70 kg, Pavel Graur a reușit să-l învingă pe polonezul Mateusz Luszczynski. În același timp, Gheorghe Erhan, în ultimul act al luptei la categoria de greutate de 125 kg, s-a impus în fața georgianului Mamuka Kortzaia.

Tot la competiția din țara baltică, Sergiu Lupașcu a cucerit medalia de argint, (cate-

goria de 65 kg), iar Constantin Chirilov i s-a alăturat la categoria de 74 kg.

Sursa: unimedia.md

Turneu internațional

AUR LA „CUPA MĂRȚIȘORULUI”

În perioada lunii martie, orașul Bacău din România a găzduit Turneul Internațional „Cupa Mărțișorului”. La competiție, lotul nostru a fost reprezentat de sportivii Liceului Internat Republican cu Profil Sportiv.

Judocanele Livia Titarenco și Adelina Lungu, prin efort și muncă asiduă, s-au clasat pe locul I la acest turneu internațional.

Tot în cadrul competiției, sportivele Anastasia Țăran și Irina Harcenco au completat podiumul la categoria de greutate 52 kg și 57 kg. Sportivele au fost pregătite de antrenora Svetlana Ghidora.

La competiția de la Bacău, au participat circa 500 de sportivi din țări precum Ucraina, Ungaria, România și Republica Moldova.

Sursa: lirps.md

CONCURS: Sportul meu preferat

FOTBALUL – UN JOC DE ECHIPĂ

Aștept cu nerăbdare să se instaleze primăvara cea însoțită, ca să pot juca fotbal cu prietenii mei din cartier. Fotbalul este sportul meu preferat, deoarece îmi oferă posibilitatea de a fi activ și de a face echipă cu alți copii. Îmi place să mă antrenez și să joc meciuri, iar emoțiile pe care le simt pe teren sunt unice.

De mic copil, am jucat fotbal în parcul din cartier cu prietenii mei. Am învățat să driblez și

tabil și democratic, fotbalul este și un joc strategic. Trebuie să gândim tactic și să luăm decizii rapide pe teren pentru a înscrie goluri și pentru a ne apăra de adversari. De asemenea, e necesar să fim atenți la poziționarea noastră pe teren și să colaborăm cu coechipierii pentru a crea oportunități de gol.

În plus, fotbalul este un sport care produce o mulțime de emoții pozitive. Când marcezi

să dau pase, iar jocul a devenit tot mai interesant pe măsură ce mi-am îmbunătățit abilitățile. Când am crescut, am început să joc în echipa liceului și am avut oportunitatea de a concura împotriva altor echipe din zonă. A fost o experiență minunată și am învățat multe lucruri noi despre fotbal și despre mine însumi.

Îmi place fotbalul pentru că este un joc echitabil și democratic. Fiecare echipă are aceleași șanse de a câștiga. De asemenea, fotbalul este un joc de echipă, în care fiecare jucător contribuie la rezultatul final. Adică, trebuie să lucrăm împreună.

În plus față de a fi un joc echi-

un gol sau când contribui la victoria echipei, te simți puternic și împlinit. De asemenea, când joci împotriva adversarilor puternici și câștigi, simți un sentiment de mândrie și satisfacție.

În concluzie, fotbalul este sportul meu preferat, deoarece îmi oferă oportunitatea de a fi activ, de a face echipă și de a învinge adversarul. Îmi place să mă antrenez și să joc meciuri, iar emoțiile pe care le simt pe teren sunt unice. Fotbalul este un joc echitabil, strategic și emoționant și îmi place să îl practic.

Eugen URȘU, elev în clasa a IX-a „A” la Liceul Teoretic „Mihail Berezovschi”

mun. Chișinău

NOTA REDACȚIEI: Dragi cititori, fiecare dintre voi are sportul său preferat. Unii îl admiră la televizor, alții însă îl practică pe teren sau în sala de sport. Vă îndemnăm să ne scrieți la rubrica SPORTUL MEU PREFERAT. Cele mai bune eseuri vor fi publicate, iar autorii lor vor beneficia de premii. E bine ca textele să fie însoțite de fotografii. Deci, la start!, concursul începe!

MOZAIK
Ediție pentru curioși. Nr. 4 (126)
Coordonator de pagină: Renata CUPCEA

Descoperim universul

COMETA IMENSĂ

Expertii au descoperit cea mai mare cometă văzută vreodată în univers, denumită Bernardinelli-Berstein. Aceasta, fiind cunoscută și sub numele de C/2014 UN271, măsoară o lungime impresionantă de 129 de kilometri, ceea ce face ca nucleul său să fie de aproape 50 de ori mai mare decât nucleul unei comete obișnuite. Sursa: incredibilia.ro

Cometa a fost descoperită în 2010 de astronomii Pedro Bernardinelli și Gary Bernstein, apoi existența acesteia a fost confirmată cu ajutorul telescopului Hubble. Ea se află în prezent la 3,2

miliarde de kilometri de Soare, având o temperatură de -211 grade Celsius.

Bernardinelli-Berstein se îndreaptă spre Soare cu o viteză de 35.405 km/h și se va apropia cel

mai mult de Pământ în 2031, când se va afla la o distanță de 1,6 miliarde de kilometri. Înainte de această descoperire, titlul de cea mai mare cometă îi aparținea lui C/2002 VQ94, estimată în 2002 ca având o lățime de 96 de kilometri.

Observații suplimentare cu ajutorul instrumentului ALMA din Chile au scos la iveală caracteristici neașteptate, cum ar fi suprafața sa întunecată, ceea ce indică faptul că provine din Norul Oort, partea cea mai îndepărtată a sistemului nostru solar, plină de diverse comete.

Mister elucidat

REDESCOPERIREA UNEI GALAXII

Telescopul spațial „James Webb” a făcut recent o descoperire importantă - cea mai veche galaxie „moartă”, cunoscută sub numele de JADES-GS-z7-01-QU. Sursa: incredibilia.ro

Descoperirea pune la îndoială înțelegerea noastră actuală a universului timpuriu și a evoluției sale. Telescopul a observat că această galaxie străveche și-a încetat brusc procesul de formare a stelelor în urmă cu aproximativ 13,1 miliarde de ani, la numai 700 de milioane de ani după Big Bang.

Este un lucru curios, deoarece în timpul primelor

etape ale universului, exista o abundență de gaz care alimenta formarea stelelor în galaxii. Autorul principal al studiului, astrofizicianul Tobias Looser, a descris galaxia ca fiind una care a avut o activitate intensă înainte de a-și opri rapid formarea de stele.

Galaxia JADES-GS-z7-01-QU este mică, având între 100 de milioane și un miliard de stele, și aceeași

masă ca galaxia pitică Micul Nor de Magellan.

Pe măsură ce stelele din galaxie au încetat să se mai formeze, stelele existente s-au stins fără a fi înlocuite, transformând-o în ceea ce oamenii de știință descriu drept un „cimitir stelar”.

Culoarea galaxiei a trecut de la albastru (emis de stelele fierbinți) la galben și roșu (emis de stelele mai puțin masive) pe măsură ce formarea stelelor a încetat.

Astrofizicienii implicați în studiu au calculat că această galaxie a suferit o explozie rapidă de formare stelară care a durat între 30 și 90 de milioane de ani, înainte ca procesul să se oprească brusc.

Ei lucrează acum pentru a înțelege cauzele încetării bruște de formare a stelelor în cea mai veche galaxie „moartă” descoperită vreodată.

Călătorie imaginară

LUNA E PLINĂ DE SURPRIZE

Se pare că aspectul tânăr al Lunii este înșelător. Un nou studiu al micilor grăunțe de zirconiu din probele lunare recoltate de „Apollo” denotă faptul că aceasta este cu 40 de milioane de ani mai veche decât se credea. Sursa: stirile.protv.ro

„Acest lucru înseamnă că Luna are cel puțin 4,46 miliarde de ani”, spune echipa condusă de geologul Jennika Greer, care lucrează în prezent la Universitatea din Glasgow. Deci, e doar un pic mai tânără decât Pământul, a cărui vârstă este estimată la 4,54 miliarde de ani.

„Aceste cristale sunt cele mai vechi particule solide cunoscute care s-au format după impactul gigantic”, spune astronomul Philipp Heck de la Field Museum și Universitatea din Chicago.

Nu se știe cu exactitate cum și când s-a format Luna, dar prezența unor elemente specifice sugerează cu tărie o origine terestră. Cristalele de zirconiu oferă o posibilitate excelentă de a urmări vârsta unei probe datorită unei ciudățenii a modului în care se formează. În acest proces ele încorporează uraniu, dar resping puternic plumbul. În timp, uraniul radioactiv din zirconiu se dezintegrează în plumb la o rată foarte bine cunoscută. Oamenii de știință pot analiza raportul dintre uraniu și plumb într-un cristal de zirconiu și pot calcula cu un nivel ridicat de precizie cu cât timp în urmă s-a format acesta.

Cristalele microscopice respective au fost găsite în eșantioanele colectate în timpul misiunii „Apollo”.

„Este uimitor să poți avea dovada că roca pe care o ții în mână este cea mai veche bucată de Lună pe care am găsit-o până acum. Este un punct de ancorare pentru atât de multe întrebări despre Pământ”, spune Greer.

Viața din adâncuri...

PEȘTELE-BALENĂ

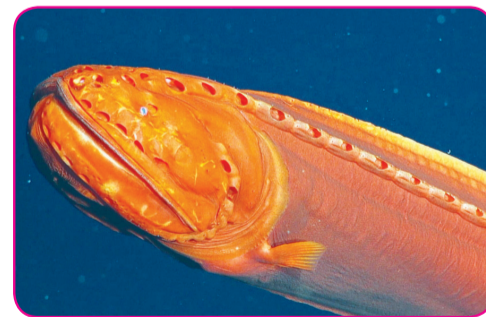
Oamenii de știință care controlau de la distanță un submarin au observat un pește pe care rar îl întâlnesc în expedițiile lor. E vorba despre una dintre cele mai misterioase creaturi din adâncurile întunecate ale oceanelor, peștele-balenă. Sursa: spotmedia.ro

O femelă colorată într-o nuanță de oranj intens din această specie, din ordinul Cetomimiformes, a fost surprinsă la o adâncime de 2013 metri, în apropiere de coasta Monterey Bay din California, în Oceanul Pacific.

A 18-a oară biologii marini de la Institutul de Cercetare și Acvariu Monterey Bay întâlnesc această creatură în cei 34 de ani de explorare marină.

„Peștii-balenă au fost rareori văzuți în viață în adâncuri, astfel că acești pești remarcabili sunt foarte misterioși. Cu fiecare explorare în adâncuri, continuăm să dezvăluim și să rezolvăm tot mai multe mistere”, au scris reprezentanții Institutului pe o rețea de socializare.

Atât de puține detalii sunt știute despre viața „peștilor-balenă”, încât, după mai bine

de un secol de la descoperirea acestora în 1895, sunt adesea confunzați cu alte specii.

Transformările bizare prin care trec acești pești sunt nemaiîntâlnite în rândul vertebratelor. Abia în 2019, un studiu privind genele mitochondriale a dus la concluzia că era vorba despre aceeași specie.

Totodată, nu se cunosc prea multe despre habitatul peștelui. Oamenii de știință cred că specia migrează în jur de 600 metri sub suprafața mării pentru a se hrăni la lumina stelelor, iar apoi se retrage în adâncuri.

Hans Christian Andersen (1805-1875), este un scriitor danez ale cărui basme au fost traduse în mai mult de 80 de limbi și care au inspirat piese de teatru, balet, filme, sculpturi și picturi.

H. C. Andersen s-a născut la Odensee, la 2 aprilie 1805, în perioada marilor victorii napoleoniene în Europa. A suferit mult în copilărie din cauza sărăciei și a neglijenței familiale și, ca urmare, la vârsta de 14 ani, a fugit de acasă la Copenhaga. Acolo a lucrat pentru Jonas Collins, directorul Teatrului Regal, până când Collins

a adunat banii necesari educației adolescentului Hans Christian.

Scriitorul a călătorit mult în Europa, Asia și Africa, scriind romane, piese de teatru și cărți de călătorii. A devenit însă faimos prin cele mai mult de 150 de basme și povestiri pentru copii, care l-au așezat între cei mai importanți scriitori din lume. Basmele sale *Rățușca cea urâtă* (1843), *Hainele cele noi ale împăratului* (1837), *Crăiasa Zăpezii* (1844), *Pantofiorii roșii* (1845) și *Mica Sirenă* (1837) au reprezentat inovații în literatura acelei vremi prin bogăția sentimentelor și a ideilor descrise și prin modul în care foloseau limbajul popular.

Era vreme frumoasă. Era vară, holdele erau galbene, ovăzul verde, fânul era clădit în căpițe și cocostârcul se plimba pe câmp cu picioarele lui lungi și roșii și clămpănea pe egiptenește, fiindcă limba asta o învățase de la maică-sa.

De jur-împrejurul ogoarelor și al pășunilor erau păduri mari și în mijlocul pădurilor – heleșteie adânci. Ce frumos era pretutindeni! Pe locurile acestea era un conac vechi, înconjurat de șanțuri adânci; de la ziduri până la apă găseai tot bălării, așa de înalte, încât unui copil, stând în picioare printre ele, nu i s-ar fi văzut capul. Și erau așa de dese și de încălțate, că te puteai rătăci prin ele ca-n pădure. În bălările acestea ședea o rață în cuibar și clocea; până să iasă puii, rața se plictisea grozav; nimeni nu venea să vadă ce mai face; celelalte rațe mai bine se plimbau pe apă decât să vie până aici sus, să se așeze sub un brusture și să stea de vorbă cu dânsa.

În sfârșit a crăpat un ou și după aceea altul și încă unul, până au crăpat toate. Chiu-chiu! s-auzeau din toate părțile; gălbenușurile prinseseră viață și rătuștele scoteau capul din găoace.

– Mac-mac! a spus rața și atunci toate au început să măcăiască și ele cum puteau mai bine și se uitau în toate părțile, printre buruienile verzi, și mama lor le lăsa să se uite cât voiau, fiindcă verdele e bun pentru ochi.

– Ce mare-i lumea! ziceau puii.

Cred și eu, fiindcă acum aveau mai mult loc decât avuseseră înainte când stăteau în ou.

– Credeți voi că asta e toată lumea? a spus mama. Lumea se întinde și mai departe, dincolo de grădină, până la ogoarele preotului, dar până acolo n-am fost nici eu. Sunteți toate? a întrebat ea și s-a ridicat din cuibar. Ba nu, uite că nu-s toate, mai este un ou și-i cel mai mare. Dar oare cât are să mai ție? Am început să mă cam satur!

Și s-a așezat iar în cuibar.

– Ei, cum merge? a întrebat-o o rață bătrână care venise în vizită.

– Mai am un ou, a răspuns rața. Nu știu ce-i cu el, că nu mai crăpă; dar ia uită-te la celelalte, ce zici, nu-s cele mai frumoase rătuște care s-au pomenit vreodată? Una nu-i care să nu semene cu tată-său; și ticălosul nici nu vine măcar să vadă ce mai fac.

– Ia să văd și eu oul acela care nu vrea să crape, a spus bătrâna. Trebuie să fie un ou de curcă; am pățit-o și eu odată așa și am avut numai necazuri cu el, fiindcă puilor de curcă le e frică de apă. Nu puteam să-l fac să intre în apă cu nici un chip, măcăiam cât mă ținea gâtlejul, dar tot degeaba. Ia să văd oul. Da, e de curcă. Mai bine lasă-l și învață-ți copilașii să înoate.

– Am să mai șed oleacă, a zis rața. Am șezut atâta că mai pot să șed puțin.

– Cum vrei, spuse rața cea bătrână și a plecat.

În sfârșit, oul cel mare a crăpat. Chiu, chiu, a spus puilul și a ieșit din găoace; era mare și urât. Rața s-a uitat lung la el. „Da' mare-i! Coșcoageam-te rățoi!”, zise ea. Nu seamănă cu celelalte; să fie totuși un pui de curcă? Am să văd eu; am să-l bag în apă, chiar dacă o trebui să-l împing cu de-a sila.”

A doua zi era vreme frumoasă. Toate buruienile cele verzi străluceau la soare. Rața s-a dus cu toată familia la apă. Zicea mac-mac și una câte una rătuștele se băgau în apă; apa le venea până peste cap, dar ele repede ieșeau dea-

Hans Christian Andersen RĂȚUȘCA CEA URĂTĂ

supra și înotau de minune; picioarele se puneau singure în mișcare și toate erau acuma în apă, chiar și puilul cel urât și cenușiu.

– Nu, nu-i de curcă, spuse rața; uite ce bine dă din picioare și ce drept se ține, e copilul meu. Și, la urma-urmei, dacă te uiți mai bine la el, e chiar drăguț, Mac-mac! Haideți după mine să vedeți și voi lumea și să vă duc în curtea rațelor, numai să vă țineți de mine, să nu vă calce careva, și ferțiți-vă de mâte.

Și așa au ajuns în curtea rațelor. Acolo era o zarvă cumplită, fiindcă în curte erau două familii care acum se luaseră la ceartă pentru un cap de scrumbie; dar s-au potolit repede, fiindcă a venit o mătă și a înșfăcat ea capul.

– Iaca, vedeți, așa merg lucrurile pe lume! a spus rața și își ascuți ciocul, fiindcă și ea ar fi vrut să înșface capul de scrumbie. Țineți-vă bine pe picioare, mai spuse ea. Vedeți pe rața aceea bătrână? Măcăiți cum se cuvine, duceți-vă la ea și plecați-vă gâtul în fața ei; ea e cea mai simandicoasă din toate câte sunt aici.

Rătuștele au făcut cum le-a învățat mama. Celelalte rațe s-au uitat lung la ele și spuseră cu glas tare:

– Ei, poftim! Nu eram destule aici, au mai trebuit să vie și astea! Și uite una ce urâtă-i! Nu! nu se poate, e prea din cale-afară!

Și o rață s-a repezit și a ciupit-o pe rătușcă de ceafă.

– Las-o în pace! a spus mama. Ce ț-i-a făcut?

– Nu ne-a făcut nimic, da-i așa de mare și de neobișnuită, că trebuie numaidecât să o luăm la bătaie.

– De altfel, spuse ea, e rățoi, așa că n-are prea mare însemnătate dacă-i urât. Eu cred că are să se facă zdravăn, se vede de pe acum.

– Celelalte sunt drăguțe, zise bătrâna. Acuma, fiți ca la voi acasă și dacă găsiți un cap de pește, puteți să mi-l aduceți.

Și așa au rămas aici ca la ele acasă. Pe biata rătușcă însă, aceea care ieșise din ou cea din urmă și era așa de urâtă, toate rațele celelalte o ciupeau, o înghionteau și o luau peste picior; și nu numai rațele, dar și găinile.

Astfel a trecut ziua cea dintâi și după aceea a fost din ce în ce mai rău. Pe rătușcă toți o alungau și chiar și surorile ei o ocărau și spuneau: „De te-ar prinde o dată mătă, urăcioasă ce ești!” Și mamă-sa zicea și ea: „Bine-ar fi să pleci și să nu te mai vad!” Rațele o ciupeau și găinile o băteau și o fată care se îngrijea de păsări a dat în ea cu piciorul. Rătușca n-a mai putut răbda și a sărit peste gard. Păsările de prin stuțuri au zburat care încotro, speriate.

„Fug de mine fiindcă sunt așa de urâtă”, s-a gândit rătușca și a închis ochii, dar n-a stat pe loc și a plecat mai departe. Și așa, a ajuns la balta cea mare pe unde-s rațele sălbatice. Aici a stat toată noaptea, ostenită și amărâtă.

Dimineața, rațele sălbatice s-au înălțat din stuf și s-au pregătit să zboare; când au văzut pe tovarășa lor cea nouă, s-au uitat lung la ea.

– Ce fel de pasăre ești tu? au întrebat ele și rătușca se întorcea în toate părțile și saluta cât putea mai frumos.

Coordonator de pagină: Ion ANTON

– Grozav ești de urât! au spus rațele sălbatice. Dar, în sfârșit, nouă puțin ne pasă de asta, numai să nu te măriți cu careva din neamul nostru.

Biata rătușcă nu se

toarcă și împrăștia chiar și scânteii când îl frecai pe spate. Găina avea picioare mici și scurte și făcea ouă și baba o iubea ca pe copilul ei. Dimineața, toți au dat cu ochii de rătușcă și motanul a început să toarcă și găina să cotodăcească.

– Ce ești? a întrebat baba și s-a uitat

ia să înoate toată vremea încolo și încoace, ca să nu lase apa să înghețe cu totul; noaptea însă copca în care stătea ea se făcuse tot mai îngustă; era ger și gheața pe lac trosnea. Rătușca trebuia să dea mereu din picioare ca să nu înghețe apa, dar, de la o vreme, a ostenit, nu s-a mai putut mișca și a prins-o gheața.

Dimineața a trecut pe acolo un țaran și a văzut-o. Țăranul a dat cu piciorul în gheață și a sfărâmat-o, a luat rătușca și a dus-o acasă la nevastă-sa. Rătușca și-a revenit. Copiii au vrut să se joace cu dânsa, dar ea a crezut că vor s-o bată și, de frică, a sărit drept în oala cu lapte și laptele a țâșnit în toate părțile. Femeia a dat un strigăt și a pocnit din palme și atunci rătușca s-a speriat și mai tare și a sărit în putineul cu unt, pe urmă într-o căldare cu lapte și de acolo a zburat iar. Și avea o înfățișare!

Femeia s-a luat cu vâtraiul după ea, copiii alergau și ei s-o prindă, răzând și tipând. Noroc că s-a deschis ușa și rătușca a reușit să se furișeze afară și s-a așezat vlăguită în zăpada care tocmai căzuse.

Ar fi prea trist să povestim ce-a îndurat și prin câte a trecut rătușca în iarna aceea. Când s-a făcut iar cald și soare, ea stătea în păpușul bălții. Cântau ciocărlile, venise iar primăvara.

Și deodată rătușca a văzut că poate să-și întindă larg aripile și că are în aripi o putere mai mare decât până atunci. Și-a luat deodată zborul și nici n-a știut când a ajuns într-o grădină mare, în care erau meri înfloriți și tufe de liliac mirositor; creșteau chiar pe marginea lacului. Ce frumos era aici! Dintre trestii ieșiră trei lebede plutind domol pe luciul apei. Rătușca știa ce păsări sunt și o cuprinsă o mahnire ciudată.

„Am să mă duc la păsările acelea frumoase și ele au să mă bată și au să mă omoare fiindcă sunt așa de urâtă și îndrăznesc să mă apropii de dânsule. Dar nu-mi pasă! Mai bine să mă omoare ele decât să mă ciupească rațele, să mă bată găinile, să-mi dea cu piciorul fata care îngrijește orătările și decât să sufăr de frig și de foame toată iarna.”

Și s-a ridicat și și-a luat zborul către lebede. Lebedele, când au văzut-o, au început să dea din aripi și s-au îndreptat spre ea.

– Omorâți-mă! a spus biata pasăre și și-a oclerat capul pe luciul apei, așteptând moartea.

Dar când colo, ce să vadă în apă? Chiar pe ea însăși oglindită, dar acum nu mai era o pasăre greoaie, cenușie și urâtă, era și ea lebedă. Nu-i nimic dacă te naști printre rațe, numai să ieși dintr-un ou de lebedă! Păsării nu-i părea rău că îndurase atâtea necazuri; se putea bucura acum și mai mult de fericirea ei. Lebedele cele mari au venit la ea și au dezmiardat-o cu pliscurile. În grădină au venit câțiva copii. Au aruncat pe apă pâine și grăunțe. Deodată, cel mic a strigat:

– Uite că a mai venit una! Și ceilalți au chiuuit de bucurie și au strigat și ei:

– Da, a mai venit una!

– Asta care a venit acum este cea mai frumoasă!

Și lebedele cele bătrâne se plecau în fața ei. Lebedă cea tânără s-a rușinat și și-a ascuns capul în aripi; nu știa ce să facă; era foarte fericită, dar nu se mândrea deloc; fiindcă o inimă bună nu-i niciodată mândră. Se gândea cum fusese ea de prigonită și de batjocorită și acum toți spuneau că e cea mai frumoasă dintre toate păsările. Chiar și liliacul se apleca spre ea cu crengile în apă și soarele strălucea cald și domol. Și lebedă și-a întins aripile, și-a înălțat gâtul și a spus din toată inima: „Pe vremea când eram o rătușcă urâtă nici în vis nu m-aș fi gândit la atâtea fericire!”

gândea să se căsătorească; doar atâtea voia, să stea și ea în stuf și să bea puțintică apă de băltă. A stat ea acolo două zile. După aceea au venit două găște sălbatice, sau mai bine zis doi gânsaci sălbatice; nu era mult de când ieșiseră din ou și de aceea erau așa de îndrăzneți.

– Ascultă, fârtate, au spus ei; ești așa de urât, încât ești chiar pe placul nostru. Vrei să vii cu noi și să fii pasăre călătoare? Aici, alături, în altă mlaștină, sunt câteva găște sălbatice foarte drăguțe, toate domnișoare și toate pot să spună „ga-ga-ga”. Așa că poți să-ți găsești norocul, chiar așa urât cum ești!

Deodată s-a auzit poc! poc! și cei doi gânsaci au căzut morți în stuf și apa împrejur s-a făcut roșie. Poc! Poc! s-a auzit iar și cârduri întregi de găște sălbatice s-au ridicat din stuf și iar s-au auzit pocnete. Era vânătoare mare. Vânătorii stăteau de jur-împrejurul păpușului și unii ședeau chiar pe ramurile copacilor care se întindeau deasupra stufului. Fumul albastru al prafului de pușcă plutea ca un nor peste copacii întunecați și se împrăștia pe ape. Căinii au venit până la băltă. Trosc, trosc! se auzea din toate părțile cum trosnește papura. Săraca rătușcă nu mai putea de spaimă. Își întorcea capul, ca să și-l ascundă sub apă, și chiar în clipa aceea un câine mare și fioros a răsărit lângă ea. Limba îi spânzura din gură și ochii îi luceau groznic; și-a întins botul spre rătușcă, și-a rânjit dinții și a plecat de-acolo fără s-o înșface.

– Mulțumescu-ți, Doamne! a oftat rătușca; sunt așa de urâtă, încât nici câinii nu vor să mă muște.

Rătușca a stat pitită în timp ce grindina de alice cădea peste păpuș. Abia mai târziu s-a făcut liniște. Biata rătușcă tot nu îndrăznea să se miște. A mai așteptat câteva ceasuri până să se urmească. A ieșit din băltă și a plecat cât a putut de repede, luând-o peste câmp. Numai că mergea cam greu, din pricină că se stărnise furtună și vântul vâjâia. Spre seară a ajuns la un bordei, care era așa de dărăpănat, încât nici el nu știa în care parte o să se răstoarne și de aceea, deocamdată, rămânea tot în picioare.

Așa de tare bătea vântul, încât rătușca a trebuit să se ghemuiască jos lângă bordei și să se sprijine de el ca să nu cadă. Vijelia se întetea. Deodată rătușca a văzut că ușa de la bordei ieșise dintr-o țâțână și atârna strâmbă, așa că prin deschizătură putea să pătrunzi înăuntru. Ca să scape de vânt, rătușca a intrat în bordei.

În colibă stătea o babă cu un motan și o găină. Motanul știa să se alinte, să

prin casă, dar cum nu prea vedea bine, i s-a părut că rătușca era o rață mare și grasă care s-a rătăcit.

– Chiar îmi pare bine! a spus ea. Acuma o să am ouă de rață. Numai de n-ar fi rățoi! Trebuie să o punem la încercare.

Și rătușca a fost pusă la încercare timp de trei săptămâni, dar ouă nu a făcut.

Rătușca ședea într-un colț și era fără chef. Deodată și-a adus aminte de aerul curat de-afară și de lumina soarelui. Și a cuprins-o dorul de apă și o poftă grozavă să înoate; nu s-a putut opri și i-a spus și găinii.

– Ce te-a apucat? a zis găina. N-ai nici o treabă și de asta-ți trec prin cap tot felul de prostii. Fă ouă sau toarce și ai să vezi că nu te mai gândești la fleacuri.

– Dar e așa de frumos să plutești pe apă! a spus rătușca. E așa de plăcut să te bagi cu capul în apă și să te dai la fund!

– Ce mai plăcere și asta! a spus găina.

– Voi nu mă înțelegeți! răspunse rătușca.

– Nu te înțelegem? Atunci cine te-o fi înțelegând? Doar n-ai fi vrând să fii tu mai deșteaptă decât motanul și decât baba, ca să nu mai pomenesc și de mine! Nu-ți împuia capul cu prostii, copilă, și mulțumește bunului Dumnezeu de norocul pe care ți l-a dat. Nu ești mulțumită că stai în casă la căldură și că ai de la cine să înveți lucruri folositoare?

– Ba eu cred că am să plec în lumea largă, a spus rătușca.

– Atunci pleacă, a spus găina.

Și rătușca a plecat. A înnotat, s-a scufundat în apă, dar nici o vietate nu se uita la ea, așa era de urât!

A venit toamna, frunzele pădurii s-au îngălbenit și s-au uscat; vântul le smulgea și le împrăștia. Era frig. Norii atârneau grei și albi de zăpadă. Pe gard stătea un corb și făcea car-car! de frig. Te prindea frigul numai când îl auzai. Biata rătușcă n-o ducea deloc bine.

Într-o seară, când tocmai asfințea frumos soarele, a venit un cârd de păsări mari și minunate. Rătușca nu mai văzuse niciodată păsări așa de frumoase. Erau albe ca zăpada și aveau niște gâturi lungi și mlădioase. Erau lebede. Glasul lor avea un sunet cu totul deosebit. Au stat puțin, apoi și-au întins aripile largi și mărețe și au plecat mai departe în țările calde cu lacuri albastre. S-au înălțat sus de tot și pe rătușca cea urâtă a cuprins-o o neliniște ciudată; nu mai putea sta locului, se tot învârtea în apă ca titirezul, își tot lungea gâtul în sus către lebede și scotea niște țipete așa de ascuțite și de neobișnuite, încât se speria și ea. Nu putea să uite păsările acelea frumoase și fericite și, când nu le-a mai zărit, s-a dat cu capul la fund în apă și, când s-a ridicat iar la fața apei, parcă își ieșise din fire. Nu știa cum le cheamă pe păsări, nu știa încotro au plecat, dar îi erau dragi cum nu-i mai fusese nimeni drag vreodată. Nu le pizmua. Cum s-ar fi putut ea gândi să dorească o asemenea frumusețe? Biata rătușcă urâtă ar fi fost foarte mulțumită dacă măcar rațele ar fi primit-o printre ele și n-ar fi alungat-o.

larna era tot mai grea. Rătușca trebu-

treptele spiritualității

Nr. 4 (319)
Coordonator de pagină: Mariana GABURĂ

Personaje literare reale

BARONUL DE MÜNCHHAUSEN

Povestirile amuzante din viața baronului de Münchhausen le știu, probabil, toți copiii, chiar și cei care nu au învățat încă alfabetul. Ingeniosul personaj al desenelor animate și nenumăratelor filme artistice binedispune pe oricine. Lucrul cel mai uimitor, însă, e că el nu este deloc o fantezie a vreunui autor. Hieronymus Karl Friedrich Baron von Münchhausen s-a născut la 11 mai 1720, în localitatea Bodenwerder din apropierea Hanovrei. A trăit 76 ani. El provenea dintr-o familie foarte glorioasă, al cărei strămoș era considerat călugărul cavaler Heino. În traducere „Münchhausen” înseamnă chiar „chilia călugărului”. Heino s-a remarcat în timpul cruciadelor

din secolul al XII-lea conduse de împăratul Friedrich Barbarossa.

Baronul nostru, însă, era trecut pe așa-numita „listă neagră” a familiei nobile. La 18 ani, a devenit pajul prințului Anton-Ulrich, al cărui regiment era încartiruit la Riga. A fost invitat de mai multe ori pe moșia prietenului său baltic Georg Gustav von Dunten, unde participa la vânători. Atunci a început să povestească tuturor aventurile sale, completându-le cu detalii imaginare. Între 1740 și 1741, tânărul chiar a luat parte la războiul cu turcii, eveniment care, de asemenea, i-a servit drept izvor de povestiri fantastice. Deși i s-au dat porecle ofensatoare, ca Baronul Mincinos („Lugenbaron”), Regele Mincinoșilor, el nu se putea abține de la „completarea” scenelor hazoase, despre care le spunea amicilor, cu amănunte incredibile.

Baronul e cunoscut de toată lumea și astăzi, iar foisorul în care își distra prietenii, „Pavilionul minciunilor”, adună turiștii care vizitează neapărat și casa-muzeu în fața căreia celebrului povestitor i-a fost ridicat un monument din partea conașionalilor recunoscători.

Personajul literar a fost creat de scriitorul german Rudolf Erich Raspe, care, în 1781, a publicat scurte povestiri în reviste de limba germană, apoi, în 1785, le-a adunat într-o carte, scrisă în limba engleză, *Baron Munchausen's Narrative of his Marvellous Travels and Campaigns in Russia*, tradusă apoi în germană, cu adăugiri și modificări. Münchhausen relatează la persoana întâi aventurile sale presărate cu exagerări nemaipomenite. De exemplu, cum ar fi zburat pe o ghiulea, cum ar fi călătorit pe lună, cum s-ar fi ridicat dintr-o mlaștină cu tot cu cal, trăgându-se în sus de păr.

TATĂL LUI ALICE DIN ȚARA MINUNILOR

Se spune că, atunci când regina Angliei, Victoria, a citit „Alice în Țara Minunilor” și „Alice în Țara Oglinzilor”, a fost atât de încântată, încât a cerut să i se dedice următoarea carte. I-a fost adus un volum de matematică, *Un tratat elementar despre determinanți*. Deși autorul, Lewis Carroll, a negat vehement pove-

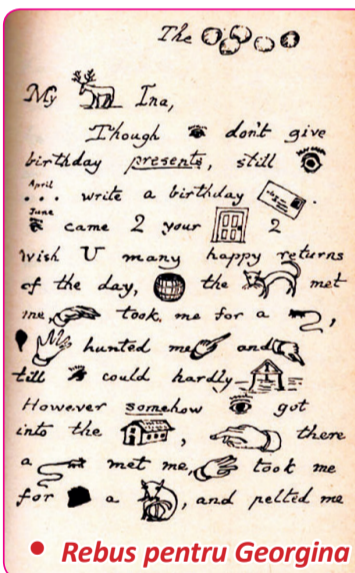
stea, aceasta era cunoscută de toată lumea, mai puțin se știa, însă, numele real al scriitorului – Charles Lutwidge Dodgson, profesor de matematică, logician, fotograf. Subiectul basmului se aseamănă unei partide de șah, inventată de scriitorul însuși. Pentru a intriga cititorii și a-i face să dezlege firul poveștii, el a plasat diagrama poziției inițiale a figurilor la începutul cărții sale.

Totuși, Dodgson a devenit faimos nu numai pentru

asta. El a inventat: 1. *tabla de șah pentru călători*; 2. *masa de biliard circular*; 3. *nikto-graful* – un dispozitiv special pentru a scrie în întuneric; 4. *jocul Scrabble (Eruditul)*, popular până în prezent; 5. *tricicleta*; 6. *adezivul pentru plicuri*; 7. *foițele lipicioase pentru notițe*; 8. *o mulțime de jocuri logice, tehnici de memorare a numerelor, moduri de a verifica împărțirea numerelor*. Ca și personajul său, Cavalierul Alb, el ar fi putut exclama fără nicio jenă: „Sunt invențiile mele!”

În plus, s-a ocupat serios de cercetări în matematică, de pildă perfecționând alfabetul numeric al lui Richard Grey din 1730. A compus anagrame cu nume de oameni celebri, acrostihuri cu nume de fete, ghicitori, șarade. Toate scrisorile sale către prieteni erau pline de astfel de surprize. Pentru două fete care se plictiseau în timpul liber, cu ocazia Crăciunului din 1877, a inventat jocul *Dubleții*.

Sursa: wikipedia
Imagini: Pinterest

SECRETE ALE LUI GALILEO GALILEI

Galileo Galilei (1564-1642) a fost un mare fizician, astronom și filozof italian. A fost numit „părintele astronomiei observaționale moderne” și „părintele fizicii moderne”. Stephen Hawkins, celebrul fizician din epoca noastră, a spus că Galilei, poate mai mult decât orice altă persoană, a contribuit la nașterea științei moderne. Poate chiar primul a declarat că legile naturii sunt matematice. Totuși, în vremea lui, teoria cosmogonică a lui Ptolemeu, astronom grec din sec. al II-lea d. Hr., continua să fie acceptată oficial. Conform acestuia, în Universul nostru, Pământul ar fi imobil, în centrul unor sfere concentrice în rotație, pe care se găsesc planetele sistemului solar. E bine cunoscută celebra afirmație a lui Galilei „Și totuși, se rotește!”, după ce a fost nevoit să declare în fața inchiziției că Ptolemeu avea dreptate. Astfel este îndreptățit faptul că savantul a scris și lucrări pe care le-a semnat cu pseudonime.

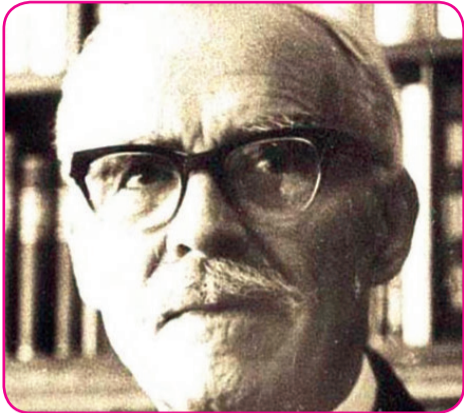

O investigație recentă a scos la iveală faptul că Galileo Galilei a scris în 1606 un tratat despre astronomie sub un pseudonim. Descoperirea a venit la scurt timp după ce experții au analizat o scrisoare ce face parte din colecția bibliotecii Universității din Michigan.

Potrivit lui Matteo Cosci, expert din cadrul Universității Ca' Foscari, Veneția, unul dintre colegii lui Galileo de la Universitatea din Padova, Fortuna Liceti, a descris pseudonimul Mauri drept un expert în matematică ce se „prefăcea” să fie astronom.

Galileo a folosit pseudonime de mai multe ori în cariera sa. Cosci a studiat o colecție a unor notițe scrise de mână de Galileo, pe diferite subiecte, și a prezentat argumente că Mauri era pseudonimul acestuia.

Povestiri de seama voastră

Tudor ARGHEZI
UN CIOB DE PRIMĂVARĂ

Odaia dă în stradă, peste peticul de grădină cu pomi în desfășurare, împrejmuț cu zăbrele. Au înflorit caișii deodată, peste noapte, mai nainte ca frunzele să li se fi desfăcut. Le-am găsit dimineața furcile ramurilor cu totul albe, ca și cum ar fi fost înmuțate în lăpturile groase ale nopții și ar fi înghețat pe ele varul de argint al lunii și de sidef, covășite proaspăt în fildeș. În două zile, caisul s-a îmbrăcat în bumbacul selenar și a stat în geamul meu – prevestitor de bine – ca o panoplie cu mii de steaguri mărunte, ca niște roiuri de fluturi albe, spânzurate în aer deasupra tulpinii.

– Sunt rufele spălate azi-noapte, ale stelelor, întinse ca să se usuce și uitate pe ramuri – șoptește Gnomul meu, pe care-l văd ieșind cu barba încălțată și cu catifeaua hainelor tăvălită, din desişul sufletului meu de pământ, atent la basme și povești.

Într-adevăr, într-altă noapte, cămeșile, iile, batistele și scufițele minuscule ale rufăriilor cerești au dispărut. Poate că un iepure cu coșul în spinare a venit, le-a încărcat pe toate și, pe o potecă neștiută, umblând în două picioare și răzimat în ciomag, le-a dus în dormitorul curat al virginalelor lacrimi. Poate că o lăcustă mare, albastră le-a transportat pe scara Căii Lactee într-o roabă de cristal. Poate... Florile caisului au pierit, iar în locul lor se ivesc frunzele, ce cresc din ceas în ceas și au acoperit pomul întreg, cu gingașe îmbrăcămiți tremurătoare.

lilor din uzinele Botanicii subterane.

Deasupra florilor din grădină, pe atlasul azurului palid, alunecă săgețile rândunelilor, ca într-o stampă.

Și va înflori, iată, și gutuiul, după ce frunzele au crescut deplin, ca să primească florile rare, așezate câte una, cu o simetrică economie, în cuiburile lor. Locurile le-au fost rezervate din vreme în punctele unde frunzele se întâlnesc cap în cap și brodează pentru evenimentul știut și ținut secret al unei flori, un leagăn rotund, un blid neted, verde, în mijlocul căruia va sta, legănată de

În rând cu caișii au înflorit spumele violete ale liliacului, purtate pe vânturi de ramuri subțiri, ca niște pământufuri de fulgi pentru scuturatul oglinzilor soarelui de sus. Ce modistă harnică și-a expus, de Florii, pălăriile în verdeața fragedului liliac? Dar penele lui de struț au fost furate, una câte una, jumulte de mâna mică și sălbatică a copiilor, agățate de garduri, ca să prade avutul imateria-

adieri, ceașca albă, trandafirică a florilor de porțelan.

Gnomul meu bătrân și naiv s-a urcat în pomii țepoși. Din colivia lor pentru cucii, el numără, însemnând pe răboj cu briceagul, petalele ce se deschid. Dar fermecat de frageda drăgălășie, Gnomul se uluiește și își crestează degetul arătător. O boabă de sânge se scurge pe faianța catifelie a florilor de gutui.

EVENTIMENT LITERAR
ÎMPĂRĂȚIA CĂRȚILOR

E ceva să ai o bibliotecă, însă e și mai mult să te servești de ea cu înțelepciune.

John Lubbock

Biblioteca școlii noastre nu este mare, dar are cărți interesante și de toate genurile pentru toate gusturile și vârstele. În fiecare zi ne așteaptă peste 2000 de cărți, dintre care majoritatea sunt editate în limba română.

Recent, biblioteca gimnaziului s-a îmbogățit cu un număr considerabil de volume. A cunoaște lumea cărților e o minune și sunt mândră că am o asemenea oportunitate. Ne fac din ochi cele scrise de Spiridon Vangheli, Grigore Vieru, Ion Anton, Claudia Partole ș. a.

Aflându-te în bibliotecă, te simți într-un fel vrăjit de minunata împărăție a cărților, iar uneori te vezi un personaj din poveste care învinge răul. Astfel ești gata să vii cu un sfat pentru eroii ajunși în dificultate sau te bucuri împreună cu ei de faptele bune pe care le săvârșesc, motivându-ne să le urmăm exemplul.

Iuliana VINTEA, elevă în clasa a VII-a

s. Fundul Galbenei, r-nul Hâncești

De Ziua Internațională a Cititului Împreună, elevii de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din s. Sudarca, r-nul Dondușeni, au demonstrat că „Florile Dalbe” este publicația lor preferată. În fiecare clasă s-a lecturat din creația scriitorilor preferați, dar și din paginile revistei pentru copii și adolescenți.

LECTURA ESTE UN DAR MAGIC

De exemplu, elevii din clasele gimnaziale a V-a și a VI-a, ghidați de către bibliotecară și profesoara de limba română Galina Donici, au desfășurat două activități cu genericul: „Creația lui Grigore Vieru în lectura copiilor” și „Citim cu plăcere cel mai îndrăgit ziar pentru copii – «Florile Dalbe».

„Cititul cu voce tare împreună are ca scop de a promova bucuria, frumusețea și beneficiile cititului. Prin lectură, copiii învață să viseze, să exploreze și să descopere noi aventuri în fiecare pagină, construind temelia unei pasiuni care îi va însoți pe tot parcursul vieții”, consideră dna profesoară Galina Donici. Iar copiii s-au convins, o dată în plus, că lectura este un dar magic care deschide porțile către lumi noi și fascinante.

Cor. „F. D.”

Debut la „F.D.”

Silvia CIPOVENCO

GHICITORI PENTRU COPII

Ușurel și colorat,
Zbor prin câmpul înflorat,
De vrei, vin și la oraș, –
Zi-mi pe nume...

(Fluturaș)

Trăiesc colo-n mare,
Pe lângă vapoare.
Sunt tare cuminte,
Iubesc să m-alinte
Copii și maturi.
Înot la adânc,
Peștișori mănânc.
Am auzul fin,
Cine sunt?...

(Delfin)

Nu e brad, dar are ace,
Haine nu poate să-mbrace.
Nici cu mingea să se joace,
Merg prin iarbă și... tace.
Mângâiat nu prea îi place:
Ghem îndată se prefacă!
Spuneți voi, măi pici,
Cum se cheamă el?...

(Arici)

Am un ștregărel pufos,
Doar să știți că e lenos:
Șoricei să prindă – ba,
Zice că-i o muncă grea.
Stă mereu întins la soare,
Smântânica-i place tare.
Jucăuș e, bălănel,
Lumea-i zice...

(Motănel)

Cloșca grijulie-i cheamă:
– Hai, veniți, veniți la mama!
Țărână am scormonit
Și o rămă am găsit!
Ies fuguța dintre flori
Drăgălași, doi...

(Puișori)

Eu ies noaptea la plimbare
Sus, pe cer, dar nu sunt soare.
Îs rotundă, luminoasă, –
A steluțelor crăiasă.
Ele-n jurul meu se-adună,
Căci sunt mândra –

(Lună)

Înalt cât un copac,
Are trompă și ni-i drag,
Nu cată să te-mpungă,
Ci crengile s-ajungă.
Când, la circ joacă,
Râsete provoacă.
Cu toți e galant
Bunul...

(Elefant)

Stă la poartă un brav străjer,
Cu trecătorii e sever.
Nimeni nu intră-n ogradă.
Preferă papuci să roadă.
Are dinți ca de oțel –
El e bravul meu...

(Cățel)

LA PRIMII PAȘI ÎN LUMEA CULORILOR

Maria GABURĂ e una dintre elevele noastre talentate. Fiind doar la început de cale, inspirata adolescență dovedește un exemplu frumos de străduință și interes spre a descoperi multiplele taine ale artei vizuale. Ea își amintește că primii pași în lumea culorilor i-a făcut la vârsta de 8 ani. În perioada pandemiei își consacră timpul liber anume desenului și picturii. Cea care a observat și i-a înțeles harul, care a motivat-o să muncească zi de zi și o susține enorm este chiar mama ei, dar și profesorii de specialitate. Prima competiție artistică la care a participat Maria, a fost cu genericul: „Dulcea primăvară”.

Deși frecventează cursurile de un timp relativ scurt, fata este foarte impresionată de multitudinea și varietatea de cunoștințe teoretice care i-au fost oferite. Orele de pictură reprezintă pentru ea timpul în care creativitatea se află în prim-plan:

„Pentru mine aceste ore sunt mai mult decât impor-

tante, deoarece mă ajută să-mi dezvolt abilitățile în domeniu – un pas sigur spre viitoarea mea carieră de artist plastic”, mi-a mărturisit Maria.

Pe parcurs, ea a participat la diverse competiții de specialitate, cum ar fi: Concursul raional de desen „O poveste de iarnă”, în cadrul căruia i-a revenit **Locul I**. A fost nelipsită și la desfășurarea decadei „Eminesciana-2023” (secțiunea „Lucrări Plastice”), cu o pictură tematică realizată în baza poeziei „Somnoroase păsă-

rele”, la care s-a învrednicit de o Diplomă de grațitudine. Un loc aparte îl ocupă concursurile internaționale organizate de către echipa de profesioniști de la „România Live Show”, la care sunt invitați discipolii mei. La alt festival Internațional – „Golden Talent” (secțiunea Arte Plastice), dar și la cel intitulat „Poveștile Crăciunului” din România, tânără pictoriță s-a clasat pe **locurile II și, respectiv, I**. Bineînțeles, și alte eleve din clasa mea au obținut la aceste concursuri locuri premiate, fapt pentru care mă mândresc cu ele. În ce-o privește pe Maria Gabură, ea speră ca anul 2024 să-i fie unul de succes, cu participări active la competiții în domeniu, cu premii importante, când va crea în continuare, urcând noi trepte în destinul ei de viitor artist plastic.

Natalia DUCA, profesoară de arte vizuale, Școala de Arte „Timotei Bătrânu” municipiul Hâncești

• Masa bunicuței

• Cântecul cucului

• Buchet pentru mama

• Farmecul cascadei

• Fantezie de primăvară

• Misterul nopții

DIRECTOR –
REDACTOR-ȘEF
Ion ANTON

ECHIPA REDACȚIONALĂ: Mariana GABURĂ (redactor-coordonator de emisie); Rodica PROCA (contabil-șef); Maria STRUNGARU (machtetistă); Cristina COVRIG (secretar-tehnoredactor); Lidia UNGUREANU (literatură, artă și educație estetică); Eudochia VERDEȘ, Laura CHETRARU (scrisori; preocupările adolescenților); Ludmila MOVILĂ, Renata CUPCEA (actualitate școlară și organizații obștești pentru copii).

Tel.: redactor-șef – 022-23-37-78; anticamera – 022-23-43-28; contabila – 022-23-36-77; secțiile: 022-23-41-95; secretariat – 022-22-52-49.

Procesare
computerizată:
„FLORILE
DALBE”

„Florile dalbe” index PM 21238
str. Pușkin, 22, Casa Presei, 2012, or. Chișinău
E-mail: contact@floriledalbe.md

Instituția Publică Publicația Periodică Săptămânalul „Florile Dalbe”
Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova.
Reînregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600093431 din 11 august 2008

Tipărit la Tipografia BLITZ POLIGRAF S.R.L.,
Chișinău, str. Vlaicu Părcălab, 45

Com. nr. 312
Tiraj – 2350 ex.

